Št. 35. V Gorici, dné 30. avgusta 1895. Tečaj XXV.

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in veljá s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . gld. 4·40,
pol leta . . . . . „ 2·20,
četrt leta . . . . . „ 1·10.

Za tuje dežele tóliko več, kolikor je večja poštnina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglasé pri upravništvu.

„Primorec“ izhaja vsakih 14 dnij vsak drugi torek in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 stranij. Kadar je v petek praznik, izidela lista že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za Gorico)

Oznanila

in „POSLANICE“ plačujejo se za petstopno petit-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravništvu „Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček. — „Bog in narod!“ — Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabršček“ (odgovoren Josip Krmpotić).

Volilno gibanje.

V Komnu je bila volitev volilnih mož v ponedeljek. Vedno se nam je zatrjevalo, da Komen je središče nekakih nasprotnikov našega vodstva v društvu „Sloga“, in nekaterniki so vedeli povedati z vso gotovostjo, da Komenci bodo volili proti „Slogi“. Ali vsi ti glasovi so bili postavljeni na laž, kajti v ponedeljek so bili izvoljeni z odločno večino volilni možjé, ki bodo volili „Slogina“ kandidata. — Nasprotna stranka je podlegla. Sicer pa ne verujemo niti o tej stranki, da bi nasprotovala „Slogi“; njeno nasprotstvo najbrže ne sega čez domače prepire, v občepolitičnih uprašanjih bo vselej z nami. — Ti volilni možjé so za to, da bi komenski okraj poslal v deželni zbor g. Alojzija Strekelja, posestnika v Komnu. Ta glas dobiva prijazen odmev po vsem Krasu, v Gorici pa tudi, saj g. Štrekelj je že lepo število let namestnik v odboru „Sloge“. — Po našem mnenju bi Kraševci ne mogli dobiti boljšega poslanca nego je g. Alojzij Strekelj. Mož je posestnik in pozná sleherno ped kraške zemlje, pozna najbolje od vseh Kraševcev potrebe tamošnjega prebivalstva. On je pa tudi jako nadarjen in izobražen posestnik, ki lahko v lepi besedi, v govoru in pismu, zagovarja koristi svojih volilcev in dežele v obče. V vseh poljedelskih strokah je temeljito poučen teoretično in praktično. To je dokazal v komisiji za trtno uš, v svojih potovanjih za uredbo svilarstva po Ogerskem, kamor ga je klicala vlada, in zdaj v borbi dalmatinskega vinogradstva proti trtni uši, katero mu je poverila dalmatinska vlada. Ako merodajni krogi znajo tako visoko ceniti teoretično znanje in praktično izučbo g. Štreklja, tedaj si morajo Kraševci šteti v čast, da imajo v svoji sredi takega moža. Ako je tedaj kdo poklican, da zagovarja dušerne in gmotne ter gospodarske koristi Krasa, je to gotovo prvi g. Alojzij Strekelj. To mnogi Kraševci tudi radi priznavajo in si ga želé za svojega poslanca. — Ako imá kako nasprotstvo, izvira to iz nečednih osebnih razlogov, ki se pa morajo umakniti, ko gré za takó važno reč. Deželno poslanstvo je važna naloga, a gorjé narodu, ki si ne zna teh nalog po pameti razdeliti. Ni vsakdo za vse! Ta je lahko pošten posestnik, uni celó veleposestnik, župan, trgovec, uradnik itd., ali za deželnega poslanca ni! Temu manjka potrebno znanje, drugemu odločnost, tretji je preomahljivega značaja v narodnem pogledu itd., a ni potrebujemo za deželni zbor celih mož, ne kimovcev ali celó takih, ki niti ne vedó, kaj so. Tudi ne smemo voliti takih, ki imajo preveč prijateljskih ali rodbinskih zvez z našimi nasprotniki ali celó z vladnimi možmi, kajti oni ne bodo mogli odločno nastopiti za svoje volilce, kedar bi to ne bilo ljubo takim zvezam. — Semtertje se marsikdo na vse sile uriva za deželnega poslanca, a to povsem na svojo roko. To ne gre!! Ali mari meni tak človek, da bo on sam v deželnem zboru? Ali vé, da bo njegova prisotnost ljuba ostali devetorici naših poslancev? Zategadel naj bodo volilci pozorni in naj pazijo, da ne bodo silili v deželni zbor mož, za katere bi ostali slov. tovariši ne marali! Kaj bo mogel potem tak poslanec koristiti svojim volilcem? Treba je torej sporazumljenja že pred volitvami, da se ne urine v deželni kak tak mož, ki bi ne bil sposoben za skupno delovanje s slovenskimi poslanci. Volilci, pozor torej!

Kobariški Kot je trden za „Slogo“. V Sedlu sta izvoljena za volilna moža župan Jožef Gašparut in podžupan Jožef Kramar iz Podbele. V krejski županiji so vikarij Jan. Sedej v Borjani in še dva druga moža (imeni nam nista znani). V Breginju je župan Jos. Borjančič in Tonkli. Vsi možjé bodo složni za edino pravo načelo, da nam je treba pred vsem složnosti tudi tedaj, ako temu ali onemu ne bo vse prav po volji, kajti znano jim je, da vsem nikdo ne ustreže, da to ni mogoče zlasti pri naših obširnih volilnih okrajih, v katerih ima vsaka luknja svoje posebne kandidate. Ali to vse se ne more uresničiti, ker nimamo 50 poslancev, ampak le 10; volilci se torej morajo zjediniti, če tudi včasih proti svoji volji. Disciplina je tu neizogibno potrebna! Brez nje se osmešimo pred svetom, ki bi se nam rogal po vsej pravici. To so razlogi, ki vodijo vse razumne volilce, torej tudi one v kobariškem Kotu.

V županiji Naklo na Krasu so izvoljeni ti-le volilni možjé: Aleksander Mahorčič v Matavunu, Franc Perhavec v Ležečah, Anton Cerkvenik v Kačičah, Janez Obersnel v Divači in Albin Štrekelj v Škocjanu. — Čujemo, da ti možjé bodo složni za g. Alojzija Štreklja za komenski okraj; za poslanca sežanskega okraja menda niso še povsem edini, vendar je že zdaj verjetno, da bodo složno volili dr. Otokarja Rybáŕa, odvetnika v Sežani. — Uverjeni naj bodo ti možjé, da slovenski stvari in sebi najbolj ustrežejo, ako izvolé ta kot dva deželna poslanca; boljših si ni treba želeti, ali jih — tudi ni lahko najti! Gosp. Štrekelj bo gotovo najbolje zastopal Kras v gospodarskem in tudi duševnem pogledu, saj pozná najbolje reve in težave Kraševcev in je kot posestnik dosegel toliko izobrazbo, da bo lahko dostojno nastopal kot ljudski zastopnik povsod. Dr. Rybáŕ tudi izborno pozná Kras in njegove posebnosti, je vsestransko izobražen mlad odvetnik, ki imá srcé za narod na pravem mestu. Upanje je, da se presv. v Gorico in takó bodo imeli Kraševci v goriški metropoli izbornega zagovornika in zastopnika, kar je za nje največje vrednosti. Utegne se celó pripetiti, da bodo imeli Kraševci v njegovi osebi vrlega zastopnika v deželnem odboru, a brez njega bi se to nikakor ne moglo zgoditi in Kras bi bil brez zastopnika v odboru. Kaj pa to pomeni, bodo gotovo dobro umeli vsi Kraševci. — Tudi iz raznih drugih občin prihajajo „Slogi“ in nam povsem odločni glasovi za dr. Rybaŕa. Vsled tega se nanadejamo, da se Kraševci zjedinijo vsi kot jeden mož za ta dva kandidata, ki bosta delala čast Kraševcem in vsemu narodu.

Iz Renče nam poročajo: „Tukaj so bili izvoljeni ti-le volilni možjé: župan Rajmund Žnidarčič, podžupana Josip Pahor in Anton Štubelj ter posnik Simon Gregorčič. Vsi štirje zanesljivi in neupogljivi možjé, ki bodo volili takó, kakor odloči društvo „Sloga“.

Kratko, pa dobro! Živili Renčani! Uverjeni naj bodo, da jim bo priporočala „Sloga“ le take možé, ki so vredni narodovega zaupanja. „Kričačev, potepov in prismojencev“ ne bo med njenimi kandidati, vsled česar je nepotreben strah „Prim. Lističa“. Društvo „Sloga“ ima razpletene zveze do sleherne koče; ono se obrača ob potrebah neposredno do vseh veljavnih mož v deželi, da poizveduje javno mnenje v deželi: vse došle glasove trezno primerja med seboj in z dejanskimi odnošaji in potrebami v deželi, a še le potem sodi po najboljši vesti. Vselej pa so voditna načela: vsestranska korist naroda slovenskega. Vsled tega je povsem opravičeno zaupanje renčkih možakov v „Slogin“ odbor. Tako zaupanje goji lehko vsakdo, dokler so v odboru sedanji možjé. Oni so pripravljeni dajati vsak hip račun od svojega delovanja, stopajo najmanj enkrat v letu pred javno sodišče — obćni zbor — kjer je vsakomur prosto, da govori. Doslej je ta odbor še vselej sijajno opravičil izkazano zaupanje, kajti njegovo delovanje v prid slovenskega prebivalstva te dežele je takó obsežno in tudi uspešno, kakor malo katerega enakega društva na Slovenskem in še dalje okrog.

Iz Rihemberga nam poročajo, da so bili izvoljeni za volilne možé: Makovec Alojzij, Pavlica Jožef, Čebron Anton, Pečenko Anton, Robič Jožef, Jagon Franc. — Tu sta se borili za prvenstvo dve domači stranki, stara in mlada, ali „črni“ in „beli“. Stari so imeli 50 volilcev, mladi pa 36. Poročilo o uspehu smo prejeli od obeh stranij. Poročilo od „stare“ strani pravi, da so se dovršile volitve sicer proti naši volji, vendar ne proti nam in da se nam nasprotij ni bati, dasi preveč prijazno gledamo „mlade“ in radi udarimo po „starih“. — To tudi radi verujemo! Saj je tudi vsem „starim“ dobro znano, da naše nasprotje meri edino le na nezanesljivega možiceljna Jožeta Pavlico; kaj je ta mož, ni treba praviti, saj je poznan na dolgo in široko. Zadnji čas je spravil na svojo stran Brejce, češ, da jim bo zidal cerkev, dasi je po drugi strani znano, da nima niti od daleč takih želja. Brejci naj bi se prej nekoliko poučili o vseh homatijah, pa bi imeli v vse agitacijske spletke povsem jasen pogled. — Med „starimi“ so nekoji naši osebni in politični prijatelji, a ločijo jih od „mladih“ domači prepiri, ki ne smejo imeti na obćni položaj v deželi nikakega upliva. Upamo, da bodo vsi možjé uvaževali to resnico, kajti gorjé goriškim Slovencem, ako nas bodo razdvajali domači obćinski prepiri tudi na polju skupne borbe proti složnemu, zagrizenemu nasprotniku. — Vsled tega verujemo prav radi zatrdilu od „stare“ strani, da tamošnji volilni možjé ne bodo delali zgage, marveč volili složno za „Slogina“ kandidata. To pa toliko bolj, ker lahko uvidijo že naprej, da bi vsakeršno rušenje discipline nič ne izdalo in da bodo ukljub vsem naporom od katerekoli strani vendarle izvoljeni „Slogini“ kandidatje. Da bi kaj takega onim obćinam ne moglo biti v korist, je jasno slehernemu otroku.

V županiji Ponikve na Tolminskem so bili izvoljeni: župan Ivan Lapanja, podžupan Tomaž Kofol v Rakovcu in obćinski starašina Ivan Klemenčič. — Poročevalec dostavlja: „Ti možjé gotovo izvršé svojo nalogo po želji društva „Sloga“ in naroda“. — Prav takó! Živili!

V Šempasu so bili izvoljeni: vikarij v Oseku č. g. Andrej Žnidarčič, kaplan v Šempasu č. g. Franc Guzelj, gg. Fr. Peršič st. 47, Jož. Černotič st. 10 in Martin Štrukelj st. 25., vsi v Šempasu. — Vsi ti možje bodo odločno stali za „Slogo“.

V Anhovem (kanalski okraj) so bili izvoljeni: župan Anton Gabrijelčič iz Anhovega, Štefan Drenovšček iz Plavij in Miha Želinšček iz Zelenj. — Poročevalec nam ni dostavil ničesa o tem, kakó bodo volili ti možjé, no mi smo prepričani, da ostanejo zvesti dosedanjemu dobremu imenu, katero si je pridobila imenovana občina s tem, da je vedno volila postavljene kandidate in ni podpirala nemirnih rušiteljev neizogibno potrebne discipline!

V Kalu (kanalski okraj) so bili izvoljeni: vikarij č. g. France Kofol, župan g. Štefan Brezavšček in podžupani gg. Štefan Vončina, Anton Skrt in Janez Bratuž. — Ti možjé bodo stali trdno za političnim društvom „Sloga“. Čast jim za to!

V Desklah (kanalski okraj) sta bila izvoljena: gg. Jakob Kamenščak in Lovre Erzetič. — Kar smo rekli zgoraj o volilnih možeh v Anhovem, isto velja tudi za Deskle.

V Logu (na Bolškem) je bil izvoljen vikarij č. g. Josip Primožič, ki bo volil „Slogina“ kandidata.

V Povirju (v sežanskem okraju) sta bila izvoljena: preč. g. župnik Josip Novak in g. Matija Kariž, posestnik v Merčah st. 28. — Naš poročevalec pravi, da zadnji je baje za nekega g. Oskarja Pollaya, obrtnega nadzornika v Trstu, prvi najbrže pa tudi. — Čudna novica to! Gosp. Pollay hoče torej kandidovati na svojo roko, kajti političnemu društvu „Sloga“ ni naznanil svoje kandidature. Vsled tega tudi ne vé, ali je polit. društvo zadovoljno z njegovo kandidaturo; uriva se torej v družbo slovenskih deželnih poslancev, ne da bi vedel, ali si bodo ti šteli v čast, da bi g. Pollay sedel v njih družbi. Kraški volilci naj zategadel dobro pomislijo, predno se začnó cepiti in postavljati se proti političnemu društvu „Sloga“ in v obče v nasprotje z osrednjim narodnim vodstvom; kajti to nasprotje bi jim lahko donašalo tolike škode, katerih bi 50 Pollayev ne moglo popraviti. Tu je potrebno vsestransko soglasje! Kraševci morajo postopati takó, da bodo imeli v kratu vseh deset slov. poslancev za se in ne samó enega ali dva! Zató ne smejo urivati v deželni zbor mož, ki se že pri kandidaturi postavljajo v nasprotje z narodnim vodstvom. To v resen premislek! — Od drugod s Krasa nam pa dohajajo glasovi, da kandidujeta še dva druga gospoda, o katerih moremo že danes reči, da ju društvo „Sloga“ nikdar ne sprejme med svoje kandidate. Loža namreč nista odločno narodna, a nam je potreba odločno narodnih mož, ki iskreno ljubijo svoj narod in to nesrečno zemljico slovensko, katero bi irredentovci radi izmolzli do črnega mozga. Kdor ne čuti v sebi te ljubezni, ne bo se mogel vstrajno upirati irredenti pri njenih grdih nakanah, marveč popuščal bo in malomarno gledal, kakó bodo Lahoni nalagali breme za bremenom celi deželi, in naše žulje pošiljali vse zaporedoma doli v Furlanijo. Ako bi Kraševci volili v deželni zbor take možé, tedaj gorjé njim in vsem Slovencem na Goriškem. No, to se ne zgodi, kajti večina se vendarle ne bo hotela prodati irredenti na ljubo.

V Gorjanskem pri Komnu so izvolili: Josipa Štreklja in godžupana Ivana Godniča, ki bosta volila gg. Alojzija Štreklja in dr. Otokarja Rybáŕa. Prav dobro!

V Velikemdolu (komenski okraj) je bil izvoljen župan Anton Živec. Kaj on misli, nam ni znano. Po nekaterih okoliščinah sodimo, da bo volil složno s Komenci. To bi mu bilo le v čast! Nadejamo se tedaj, da bo volil takó, kakor edino zahteva korist Krasa in naroda slovenskega v obče!

V Gabrovici (komenski okraj) je bil izvoljen župan Žerjal Janez. O njem veljajo besede, katere smo rekli o županu velikodolskem.

V Škrbini (komenski okraj) je bil izvoljen župan g. Josip Pipan. — O tem županu kaj radi trosijo novice, da rad hodi po nekih posebnih poteh. Pri volitvi v Sežani bo imel priliko dokazati, da so neresnične vse take govorice, marveč da zná kot mož ceniti važnost narodne discipline.

V Pliskovici (komenski okraj) je bil izvoljen župan g. Miha Petelin. — Kakó on misli, nam ni povedal naš poročevalec. Poznamo pa tega gospoda in smo uverjeni, da ne pojde na roko tistim, ki hoté pahniti v nesrečo ves Kras in ves narod slovenski na Goriškem. On gotovo vé, kolikega pomena je složnost in edinost med nami in koliko nesreče lahko prinese sleherni razpor.

V Brestovici (komenski okraj) je bil izvoljen župan Kačič Andrej. Kar smo rekli o prejšnjih, velja tudi o njem. Upamo, da bo glasoval kot pravi mož za edino prave kandidate in ne za rušitelje toliko potrebne složnosti.

V Avberu (sežanski okraj) je bil izvoljen g. Jakob Pegan; ta baje cika na gg. Muho v Lokvah in Fabiani-ja v Štanjelu. Kandidatov je torej kmalu kolikor volilnih mož. Ali ta dva gospoda nista prijavila „Slogi“ svoje kandidature, zató ne verujemo, da kandidujeta. Ako pa ne bosta postavljena oficijalnima kandidatoma, upamo, da se glasovi ne bodo brez potrebe cepili na nju dva. Kras voli le dva poslanca ne pa petih. Zató se bo treba zjediniti za dva kandidata, gotovo najbolje za ista dva, ki bosta veljavno in javno proglašena.

V Sovodnjah (goriška okolica) so bili izvoljeni: gg. Josip Pavletič st. 25. iz Gabrij, Josip Kodermac in učitelj Ignacij Križman. Ti možje bodo volili „Slogina“ kandidata.

V Čepovanu sta bila izvoljena gg. učitelj Anton Mlekuž in Šuligoj Štefan in oba bosta trdno stala za „Slogina“ kandidata.

V Solkanu je bilo izvoljenih pet volilnih mož, katerih imena so nam bila ustno sporočena, a si jih nismo takoj zabeležili; vemo pa, da bodo volili postavljena kandidata.

V Št. Petru sta bila izvoljena g. Val. Černic in Jož. Uršič, ki bosta volila „Slogina“ kandidata; ona zastopata volilce tikoma Gorice, vesta torej najbolje, kolike složnosti smo potrebni Slovenci!

Iz Cerkna nam poročajo, da so bili 26. t. m. izvoljeni ti-le volilni možjé: župan Jak. Tušar, Pet. Bevk, Ant. Kosmač ml., Ant. Sedej, Iv. Peternelj, And. Kobal vsi v Cerknem, Jakob Jereb v Otaležu, Jakob Lipužič v Lazcu, vikarij France Razpet v Orehku, Ivan Močnik v Kojci, Blaž Rink v Reki, Miha Derlink v gor. Novakih. — Poročevalec naznanja, da so vsi možjé trdni in zanesljivi. Izjavljajo pa odločno, da nameravajo glasovati za dr. Gregorčiča in zemljemerca Ivana Lapanja. — Na podlagi tega poslednjega glasu s Tolminskega je izključena sleherna možnost kake druge kandidature, kajti velika večina volilnih mož se je že naprej izrekla za dva omenjena gospoda.

Na Nabrežini so bili izvoljeni trije volilni možjé, ki bodo brezpogojno volili „Slogine“ kandidate. Naš poročevalec vsklika: „Nabrežina se ne omadežuje“. — To smo bili že naprej prepričani o vrlih naših Nabrežincih. Živili. — Drugi poročevalec nam je naznanil imena volilnih mož: ta so: nadučitelj Jos. Tomšič, Ivan Caharija st. 151. in Fr. Nemec. — Ti možjé dokažejo, kakó neupogljiva je naša prijazna Nabrežina tujim uplivom!

V Sežani so bili izvoljeni štirje volilni možjé, katerih trije so vseskozi zanesljivi možjé; nadejamo se, da tudi četrti ne bo rušil narodne discipline, katere je uprav Kras najbolj potreben. Izvoljeni so bili gg. župan Pirjevec Josip, nadzornik in naduč. g. Matej Kante, gg. Renčelj Ivan in Rožič Franc. — Upamo, da si bela Sežana zares osvetli lice kot vrla kraška metropola, ne pa, da pokaže slovenskemu svetu, da je središče nezanesljivosti in narodne mlačnosti.

V Lokvah (sežanski okraj) je bil izveljen starašina g. August Praprotnik, značajen mož, zaveden Slovenec, ki ne bo hodil na roko tistim, ki hoté rušiti disciplino in sejati razpor v deželi. Čast mu!

* * *

O volilnem gibanju so nam došli še sledeči glasovi:

Dornberžani hoté shod! — Iz Dornberga prihajajo glasovi, da hoté imeti poseben shod. Ne vemo, ali bo to mogoče. Naši narodni delavci imajo vsi delo razdeljeno. Dr. Gregorčič, grof Alfred Coronini, dr. Rojic so zdaj še v hribih, za 8. sept. so namenjeni na Kras, da takó za vipavsko stran ne preostane časa. Ali politično društvo ima na kupe izjav od vseh strenij: ono je v neposredni zvezi z vsemi veljavnišimi možmi v deželi, pozna torej potrebe in želje ljudstva. Vedelo bode torej najbolje pogoditi najboljšo pot, dasi vé že naprej, da niti s tem vsem ne ustreže, kajti to je povsem nemogoče. Prav zató pa bo slehern zaveden Slovenec volil „Slogine“ kandidate, če tudi morebiti niso povsem po njegovem ukusu. — Dornberžani se zlasti bojé, da bi oba deželna poslanca ne uplivala na tek vipavske železnice, to je mimo Šempasa tje pod Čavnom in ne ob Vipavi. Za Boga, kdo je pa vrgel to hujskarijo med nerazsodno ljudstvo?! Kaj pa imajo opraviti deželni poslanci z določevanjem, kod naj teče kaka železnica? To je naravnost nespametno domnevanje! Zató naj se Dornberžani le potolažijo, kajti v tem pogledu kandidatom ni treba nalagati „častne besede!“

Iz ajdovskega okraja so došli neki glasovi, ki kažejo, da nekateri gospodje ne mislijo čez meje svoje občine; nič ne uvažujejo tega, da volilni okraj obsega tudi Kanalsko, goriško okolico in Brda. Hoté namreč na svojo roko nastopiti za posebnega kandidata. Ako bi se to zgodilo, bi dokazali s tem, da jim za disciplino ni mar in da bi radi po sili poslali v deželni zbor moža, s katerim naj potem ostali poslanci izhajajo kakor jim drago.

Tako ne gre! Med možmi, ki bodo javno proglašeni kot kandidatje, mora že naprej biti vse jasno, ali se ujemajo v načelih in v glavnem v taktiki ter sploh; ali so dani vsi pogoji za vzajemno delovanje. Vsako usiljevanje je tu obsodbe vredno! Ne tlačiti skupaj, kar skupaj ne gre! Ako se doseže splošno sporazumljenje, potem dobi vse seveda drugačno lice!

Iz Komna nam poročajo, da sta bila tamkaj v sredo iz Sežane dva agenta, ki sta agitovala za gg. dr. Josipa Tonklija in Josipa Fabiani-ja iz Kobdilja. Ali naletela sta na gluha ušesa. Videlo se je tudi, da moža nimata nikakega preprčanja, marveč da sta bila plačana za svoje delo. Kdo ju je poslal, kdo plačal?!

Iz Komna, 27. avgusta. — (Volitve volilnih mož.) — Učeraj so se vršile volitve peterih volilnih mož v Komnu ter so se dovršile izvrstno za narodno stranko, kajti vseh petero bode volilo «Slogino» kandidate. Nasprotna stranka pod znanim vodstvom je prav pošteno propala. Bog zna, od kje dobivajo nasprotniki ukaze; jaz menim, da njih zakotna komanda ne more biti poštena, ker je skrivna. Mož, ki je vodil nasprotno stranko, silno je bledel, ko je videl, da njegov «jaz» tako malo velja; ni mu še dosti to, da je v zadnji dobi nakopal občinarjem na glavo toliko zlá, prepíra, sovraštva, marveč hotel je še učeraj Bog zna s kakimi nameni dati zaušnico skupni naši domovini, katera ni bila še nikdar tako potrebna miru in jedinosti, kakor danes, če hočemo paralelizovati starega nam dušmanina, kateri, imajoč v dež. zboru večino, bi začel z našim gospodariti in segati po narodnih svetinjah. In tak mož velja pri naših «katelikih» za vzor-moža; človek bi kmali stmil po tem, da so blizo vsi enaki. — Čuj narod in oglej se, in spoznaš, da takih ljudij je mnogo med teboj. Vse ti storijo, če tudi narobe, samo da njih velja, neglede na skupno korist; narodnost jim je deveta briga, ker še nikdar narodno niso čutili. Čuvajte se takih agitatorjev, ker so poslanci skrivnih družb. Naše slovensko politično društvo je «Sloga» in «Slogini» možje samo na to pazijo in na to delajo, da se bode dobro godilo tebi slovenski narod, da se ti obvarujejo narodne pravice; ta odbor je v zvezi z vsemi pošteno narodnimi ljudmi vseh stanov na celem Primorskem, kateri mu pomagajo pri trudapolnem narodnem delu. «Sloga» je naše politično društvo, in o volilnih dobah naš osrednji volilni odbor, in vse druge zveze imenoval bi jaz zahrbtne, zakotne, zveze nepoštene, ker skrivno rovajo proti narodni edinosti, tedaj proti narodnemu blagru. Take skrivne zveze, ki marsikoga zmamijo, so sestavljene iz narodnih izdajic in kdor jih sluša, vsakdo je izdajica, grobokop naroda! Z Bogom! Y.

S Krasa so nam došli od raznih stranij glasovi, naj bi naši narodni voditelji sklicali dva volilna shoda in sicer na Nabrežini in v Sežani, h katerim bi povabili volilne može, pa tudi razne druge veljake, da bi se zjedinili za dva kandidata, katera se bosta smela nadejati kot poslanca vse podpore od ostalih poslancev, od političnega društva in narodnega časnikarstva. Brez take podpore bi bila njiju navzočnost v deželnem zboru le majhne vrednosti za Kras, za ves narod pa lahko velika škoda. — Ta dva shoda se utegneta vršiti 8. septembra, predpoldne v Sežani, popoldne na Nabrežini. Več v prihodnjem «Primorcu» in «Soči».

Eden kandidat manj. — V torek je bil veleposestnik iz Lokvij g. Muha v Komnu. Neki gospod je poprašal g. M., ali je res, da kandiduje, ta pa je odgovoril: Nein mein Herr! — Nimamo uzroka, da bi ne verjeli tej izjavi g. Muhe. Uverjeni smo, da ne bo delal zmešnjav, ko jih je itak že preveč! Ako se nekaj kandidatov prostovoljno ne umakne, bo preveč nepotrebnega šuma in boja! Ne dvomimo sicer na izvolitev postavljenih kandidatov, vendar bi najraje videl vsak Slovenec, da bi se rojaki ne ravsali med sabo za deželnozborske mandate.

Iz sežanskega okraja smo prejeli več poročil, ki kažejo v nekaki čudni luči vladnega zastopnika Gasserja pri volitvah volilnih mož. Ta mladi gospodič si je dovolil marsikaj, o čemur bo najbrže še govorjenja marsikje drugod. V Povirju in Brestovici je zadnji hip prečrtal iz potrjenega volilnega imenika dva gospoda, češ, da sta občinska — tajnika. Zató naj zgubita volilno pravico! Hvala lepa za tako tolmačenje! Vrhu tega je

ta gospod kot vladni komisar nastopal ob enem kot agitator za gg. Mulo in Fabiani-ja. Mi za danes svečano protestujemo proti taki agitaciji, pridržujé si besedo še za poznejše čase in za primerne prilike. Takega umešavanja si ne dovoljujemo!

Volilce kmečkih občin na Tolminskem opozarjamo, da kandidata društva „Sloga“ za oni volilni okraj bosta dr. Gregorčič in g. Ivan Lapanja. Proti zadnjemu se od uradniške strani močno agituje zato, da bi bil namesto njega izbran g. okrajni glavar tolminski. Naše stališče nasproti političnim uradnikom je natačno opisano v zadnji številki „Soče“. Po našem prepričanju je tak kandidat nemogoč in njegova izvolitev bi ne mogla ostati brez posledic. Da pa se ne bodo ljudje brez potrebe vznemirovali, moremo javiti, da omenjeni uradnik je nasproti našima državnima poslancema odločno odklonil vsaktero kandidaturo ter pooblastil ju, da smeta to tudi v javnosti rabiti, ako treba. Kdor torej misli, da z agitacijo za g. okr. glavarja bi se mu prikupil, se vara. Zato naj opusti to delo in naj ostane pri svojem poslu. Rojakom v tem volilnem okraju priporočamo največjo previdnost, da se še zadnji trenotek kaj ne pohabi. Volilna disciplina naj velja tudi za tolminske kmečke občine.

Našli trgi: Bolc, Kobarid, Tolmin, Kanal in Ajdovščina volijo v deželni zbor goriški jednega poslanca. Zadnjič jih je zastopal visokorodni gospod grof Alfred Coronini, s katerim so bili povsem zadovoljni. Zato so nameravali voliti ga tudi letos, in iz Bolca je došel društvu „Sloga“ od mnogih volilcev nasvet, naj bi društvo tudi letos postavilo gospoda grofa kot kandidata v skupini trgov. Preteklo sredo je bilo v Bolcu zopet posvetovanje o kandidatu, ki naj bi se postavil za trge, in tega posvetovanja so se udeležili tudi bivši deželni poslanci in odborniki društva „Sloga“ dr. Gregorčič, grof A. Coronini in dr. Rojic. Dr. Gregorčič je pojasnil, da društvo „Sloga“ želi drugega kandidata za slovenske trge in da grofa Alfreda Coroninija namerava priporočati v velikem posestvu, kjer meni, da mu je izvolitev zagotovljena. Grof Coronini se je zahvalil na zaupanju, katero stavijo volilci v njegovo osebo, a ob enem je izjavil, da spoznava kot opravičene namere društva „Sloga“, ter je prosil, naj bi volilci blagovoljno sprejeli oni nasvet, zatrjajoč, da kakor do zdaj bo tudi poslej po svoji moči skrben varuh koristij slovenskih trgov. Po daljši razpravi, katere se je udeležilo več govornikov, je bil „Slogin“ nasvet sprejet in navzoči Bolčani so izrekli, da hočejo delati za izvolitev na novo priporočenega kandidata v skupini trgov, kateri je znan kot spreten delavec, ki ljudstvu pomaga, kjer le more. Ob enem se je poudarjalo, da v tej zadevi treba stopiti v dogovor tudi z volilci drugih trgov. Navzoča državna poslanca sta povedala, da sta se na potu v Bolc gredé dogovarjala o tej stvari tudi z volilci drugih trgov in da sta slišala povsod ugodne glasove, tolminski volilci da so se izrekli za novega kandidata že pred daljšim časom, a povsod da se je poudarjalo, da v tej zadevi treba najprej slišati bolške volilce, ki odločujejo v tej volilni skupini. Bolčani so se neradi ločili od grofa Coroninija, ali ker jih je sam za to prosil in ker je njegova izvolitev v drugi skupini gotova, so se udali izraženi želji, in pričakovati je, da drugi slovenski trgi se trdno oklenejo Bolca. Kandidat se je volilcem že naznanil; javno se razglasi še za časa.

Kesajo se že! — Kdo se ne spominja, koliko hrupa so uprizorili lahonski listi proti grofu Francu Coronini ju; vsi so bili edini v tem, da ga zanaprej ne marajo več. Vse kaže, da so mislili, da poberemo mi Slovenci, kar so oni zavrgli. Ali te sanje so kmalu izginile in streznili so se ter stresli, češ, kaj pa bo z nami, ko — ne bomo več imeli takó uplivnega zagovornika. In čujte, učeraj je že prinesel „Corriere“ članek, ki dokazuje, kakó zeló je Coronini Lahom potreben. No, kar smo mi vedno trdili! Eno se je pa zlagal bratec „Corriere“. Ne slovensko, marveč laško časopisje je udrihalo po njem in zahtevalo, naj se odstrani za vselej, Slovenci smo ta boj mirno gledali!

Ponesrečen „volilni shod“ (!) veleposestnikov.

Iz Brd (Izv. dop.) — Znano je vsakomur, s kako požrtvovalnostjo se trudi in si prizadeva društvo «Sloga», da bi pridobilo pri bodočih volitvah za deželni zbor edinost med slovenskimi volilci. Znano je tudi vsakomur, zakaj tako dela, da bi se moglo namreč potem toliko uspešneje delovati za blaginjo ljudstva. Vzlic vsem tem plemenitim namenom se vendar dobé možje, kateri skušajo kaliti mir in tako preprečiti «Slogino» delovanje.

Govori se o več častiželjnih možeh, da se mislijo povzdigniti proti «Slogini» volji na sicer vzvišeno, pa tudi zeló odgovorno mesto deželnih poslancev — na škodo volilcev. Seveda bodo njihovi napori brezuspešni, toda žalostno je vendar, da kaj takega poskušajo.

Med te može spada tudi g. Kocijančič, veleposestnik v Podgori. Ta gospod torej se je odločil, zbrati krog sebe veleposestnike v Brdih, da bi se jim s tem prikupil in se jim priporočil za bodoče volitve. Kot deželni poslanec ima sicer pravice, sklicevati volilne shode, kar je tudi njegova dolžnost; toda da se godi to stoprav vsakih šest let, v onem času, ko so volitve pred durmi, to je vendar sumljivo. Dne 25. t. m. je sklical g. K. volilni shod v Biljano. K temu pa se mora opomniti, da ga ni naznanil po časopisih, kakor se navadno dela, ampak razposlal je le vabila, tako da je bil oni shod prav za prav le skrivno-javen. Zakaj je tako naredil, je gospod izvestno prav dobro vedel. Dasi je bil ta shod namenjen vsem veleposestnikom v Brdih, katerih je okoli šestdeset, došlo jih je jedva ena petina. Pred temi torej in pred nekoliko drugimi, ki se ne strinjajo z njegovimi nazori, pričel je g. K. poročati: Govoril je najprej o razmerah, katere so vladale za zadnjega zasedanja v deželni hiši. V svoji modrosti je menil, da bi bile te mnogo boljše, ako bi bili slovenski poslanci bolj **spravljivi**.

Potem preide na postave, ki se tičejo ribjega in ptičjega lova. Pohvali se, kako si je prizadeval te tako predrugačiti, da bi bile v korist tudi veleposestnikom v Brdih (kjer se najde le kak krokar ali čuk in v potokih kak rak). S tem pa je že končal poročati o svojem delovanji v deželnem zboru, kajti g. K. se začne kar naravnost hvaliti s svojim drugim delovanjem, namreč z onim v **cestnem odboru**. Pravil je o vseh mogočih cestah, katere je napravil cestni odbor pod njegovim predsedništvom.

To je vsebina njegovega poročevanja, v katerem je sicer nekaj povedal; toda še nekaj več je povedal v zelo živahni razpravi, katera se je bila vnela med njim in nasprotno stranko. Prvič je odobraval, da govorije slovenski poslanci radi boljšega sporazumljenja z laškimi laško v deželni hiši, češ, ni mogoče, da ima vsak poslanec tolmača. Drugič se je izrazil, da se ne more in ne mara sam truditi in žrtvovati (mislil je namreč, da dela on sam, dočim drugi počivajo), na kar mu je neki nasprotnik dobro osolil z besedami: «Potem je najboljše, da prostovoljno odstopite».

Nadalje je tedil, da plačujejo Lahi dve tretjini davkov, a navzlic temu dobivajo Slovenci več podpore. Nasprotnik mu je jasno in krepko dokazal, da to ni res, ako se upoštevajo tudi krvni in drugi davki. Sploh se je pokazalo, da je g. K. gledé davkov govoril kaker pristen Lah, ali goriška čifutinja v „Corrieru“, ali kakor človek, ki ne pozna razmer na Goriškem. Pri vseh teh točkah niso molčali nasprotniki, ampak so mu ugovarjali in ga pobijali, toda to s takimi dokazi, da so morali g. K. in njegovi pristaši prav moško molčati.

Kar se pa dostaje njegovega edinega zagovornika, bil je mož, ki ni delal med zborovanjem nič druzega, kakor samo pritrjeval in hvalil, seveda kar je g. K. rekel, kadil in tulil, na kar more biti g. K. ponosen.

Kako nedoslednega se je K. izkazal, razvidi se posebno še iz tega, da je enkrat zatrdil: „jaz nisem prišel sem radi prihodnjih volitev“, drugikrat pa prosil, naj uvažujejo njegovo delovanje pri volitvah. Iz vsega tega in pa še iz te okolnosti, da so se morali g. K. in njegov zagovornik ukloniti dvema mladima nasprotnikoma, kar sta naredila s krepkim molčanjem, je uvidela večina prisotnih, kako more on kljubovati Lahom v deželnem zboru. Uvideli so, da mora tam, kjer so večinoma doktorji, še krepkeje molčati in se ravnati po njih volji, to pa na škodo slovenskega ljudstva.

Toda še nekaj. Proti koncu se je predlagalo, naj se sklene kaka resolucija glede prihodnjih volitev, in sicer v imenu vseh Brd; ali nasprotnik je zatrdil, da petina veleposestnikov ne more ničesa sklepati v imenu vseh, in tako se je tudi to preprečilo in odložilo. Zadnjo besedo je imel torej nasprotnik Kocijančičev.

G. K. se je moral umakniti, ne da bi mogel le količkaj opraviti; odšel je z blamažo, katero gotovo ni pričakoval.

Dostavek uredništva. — Shode sklicevati med volitvami je pač dovoljeno slehernemu volilcu, no tudi blamaže shranjevati v žep. To se je zgodilo po zasluženju predobro poznanemu g. Andreju Kocjančiču v Podgori, ki se pod laška pisma le Cociancig podpisuje. Na laških etiketah pri vinskih steklenicah podpisuje se Cociancig in celó gumijev pečat ima takošen. In tak mož je bil slovenski zastopnik! Svojo nesposobnost je dokazal o vsaki možni priliki; tega mu tudi ni zameriti, kajti kdor se česa ni učil, tudi ne zna. Kdor se pa sili v nekaj, česar ne zná opravljati, dokazuje neko domišljavost, ki je smeha vredna. Lahko je torej umevno, da v svoji veliki modrosti govoriči povsem v duhu laške irredente, da Lahi plačujejo več davkov itd. To je gola irredentovska laž, katero smo pred tremi leti v dolgem članku s številkami ovrgli. Laški listi so molčali, a zdaj glejte modrega Kocjančiča, ki isto zopet ponavlja! Tako početje dokazuje bodisi skrajno mogočo duševno revščino, ali pa še nekaj hujšega! — Poročanje g. Kocjančiča o svojem delovanju v deželnem zboru je najsmešnejši korak njegovega življenja, kajti njegovo delovanje je enako velikanski - ničli. Za pravo delovanje ni niti sposoben, zató naj tudi o njem ne govori. Veseli nas, da so mu zborovalci „sapo zaprli“, da je kakor oblit kužek pobegnil iz Biljane zopet domov v Podgoro. Dostavljamo, da se volilci namenoma niso hoteli udeležiti shoda, ker o Kocijančiču ne marajo nič slišati. In to je dobro znamenje od strani briskih veleposestnikov!

Iz dežele „sv. prismojenosti“.*)

Z dežele (Izv. dop.)

Zadnji „Pr. L.“ je zopet iznašel nov naslov za prihodnje deželne poslance ter odsvetuje: „Ne izbirajte si prismojenih poslancev, kateri imajo morda mnogo v glavi ali vse narobe“....

Lepšega in prikladnejšega naslova si niso mogli nadeti. Če sploh smemo govoriti o kaki prismojenosti kake stranke, gotovo pristoja ta naslov „stranki“ (!) „Pr. L.“ Akademično izobraženi gospodje imajo „mnogo v glavi ali vse narobe“. Odkar so se začeli pečati s politiko, pokazali so svojo nedoslednost, osebno nasprotstvo, s kratka „sv. prismojenost“. Da imajo vse „narobe“ v glavi, je dognano in dokazano s tem, da cesar so se do zdaj lotili, vse jim je spodletelo, kar je najzanesljivejše znamenje „sv. prismojenosti“, dočim je delovanje onih, o katerih mislijo, da živijo „v sluhu sv. prismojenosti“, venčano z lepimi uspehi. Kar je človek sam, to misli navadno tudi od druzega. Da čim laglje prenaša butaro hib, prizadeva si svoje hibe naprtiti drugim. To geslo velja že šesi let. Kar so sami storili, to so očitali drugim. Pokorni služabniki Gregorčičevih osebnih sovražnikov in zavidnežev hotejo zdaj voditi javno življenje na Goriškem. pa ne pomislijo, da so nesposobni zato. Nahujskani od znanih živijev, dajejo brce našemu voditelju, namesto da bi mu pomagali. Kaj pa da pri tem imajo svoje namene. Kdor hoče navzgor plavati in priti do častnih mest in naslovov, naj parkrat nekoliko zabavlja o dr. Gr. in njegovi stranki. Gospoda naj ne misli, da smo slepi in ne vidimo, kam merijo katoliške brce. Čast, veljava, naslovi, gospodovalnost itd., to so „katoliška načela“, za katera se borijo najeti možje pri „Pr. L.“. Zato pa vsi drugi, sosebno Gregorčičevi prijatelji, živijo v „sluhu sv. prismojenosti“.

Dalje piše: „In res smo vdobili od prijatelja iz Tolminskega okraja poročilo, da ima dr. Ant. Gregorčič neke posebno modre in dobre načrte za bodoče volitve, ako mu jih mi ne pokvarimo se svojo netaktnostjo. Tu je skrit začetek novega hujskanja in pohujšanja, novega obrekovanja in klatenja naše stranke“.

Vedite, gospodje, da dr. Greg. je imel že pred šestimi leti najboljše načrte, s kojimi bi veliko dosegel dobri stvari. Vrhovni nadzornik in skrivni navdihovatelj „Pr. L.“ je vse podrl in prišlo je to, kar zdaj imamo. Ne dobra stvar pač pa maščevalnost bližnje okolice „Pr. L.“ je uzročila, da je irredenta žela in še danes žanje. In namesto, da bi „Pr. List“ pomagal zidati, začel je v tem kritičnem položaju sejati neslogo, kar pa ni nikaka umetnost, kajti podirati zna vsak cepec.

Po vsej sili hoče razdvojiti prihodnje deželne poslance. Celo najgorečniši pristaši „Pr. L.“ so mnenja, da desetorica prihodnjih deželnih poslancev mora biti jednega duha in srca pod vodstvom dr. Gr. in da ne smemo izvoliti takih poslancev, ki so osebno ali pa politično nasprotni našemu voditelju. Kdor ima le količkaj soli v glavi, mora temu pritrditi. Toda nepopisna mržnja in osebno nasprotje „velikih politikarjev“ pri „Pr. L.“ tega noče razumeti. Njim so zdražbe, nesloga, hlajenje strasti več kakor sloga in tesna zveza naših prihodnjih poslancev. Uničevalci in razdiralci Greg. delovanja prav dobro vedó, kako irredenta s pomočjo znane gospode v Trstu hoče pripraviti slovenske zastopnike ob en glas, da bi bil deželni zbor sklepčen brez Slovencev, in vendar svoje „prismodarije“ pošilja v svet in žaluje, da ne pridejo kimovci v dež. zbor. V hudih časih in kritičnem položaju nasprotni si listi skupaj primejo proti skupnemu sovražniku. To vidimo zdaj na Dunaju. Le naši nestrpljivci se ne morejo premagati: in vsako priložnost vporabijo, da bi duška dali svoji jezici.

Pred šestimi letimi ste podrli „modre načrte“; upamo, da zdaj se vam to ne posreči.

Dalje pravi: „Psihologi nas učijo, da najbolji lek za vsako strast, ko prekorači naravne meje, je, če se izbruha, če si vgodi in se tako sama vduši“....

Resnico te trditve so gospodje pri „Pr. L.“ sami izkusili. Kje je večja strast ko pri „Pr. L.“? Ali se ni stranka „Pr. L.“ sama „udušila“? Ali se sploh more govoriti o kaki „stranki“ pri „Pr. L.“? Generali brez vojakov! Jedino le oblast in ugoden položaj, ker ste pri jaslih — in imate moč v rokah, zato se vas bojijo božji volki, da bi jim ne škodovali. Marsikdo misli v srcu vse drugače, toda strah pred preganjanjem zadržuje, da si ne upa odkrito govoriti. Tako je pri nas in tudi na Kranjskem. Zloraba vere, avtoritete, preganjanje itd. se smatra pristnim katoličanstvom, dočim je odkrita beseda liberalizem ali v najnovejšem času „sv. prismojenost.“ „Pr. L.“ misli tudi, da bo začetek novega hujskanja, ako bode vseh 10 poslancev jednega duha. Ne, začetek bo dela in opravičene borbe, ako se volitev jednoglasno izvrši. Stroga disciplina je mogoča le pri somišljenikih in prijateljih. Pač pa „Pr. L.“ prevzame posel „hujskanja“, in „blatenja“, ker ne bodo znane mevže izvoljene. Prihodnji poslanci so tudi že pripravljeni na „katoliške brce.“ Sicer pa, če bi bili izvoljeni tudi sami angelji, „Pr. L.“ ne bo vstreženo, kajti njemu gre za osebo in ne za stvar.

„Pr. L.“ konečno izjavlja, naj se duhovščina za zdaj umakne, ker bi bilo pohujšanje in še veče zlo, ko narodna škoda.....

Čudno je, da govori sploh o „pohujšanju.“ L. 1889. in pa 1891. tega niso poudarjali. Ko je pred šestimi leti nekdo predlagal (kdo da je, je „Pr. L.“ dobro znano) naj se izključi dr. Gr. iz slov. kluba itd., tedaj se ni govorilo o „pohujšanju.“ Gospodje nasprotniki so vendar le napravili korak naprej s tem, da so začeli govoriti o pohujšanju.

„Sv. prismojenost“ ima več pomenov. V sv. pismu je sv. prismojenost označena kot poštenost in odkritosrčnost. Neki učenjak pravi, da prismojen je tisti, ki s svojim razumom ne more veliko zapopasti. V dobrem smislu prismojeni so tisti, ki to delajo, kar v srcu mislijo, in pri svojih dejanjih nimajo skritih samopašnih namenov. Prismojeni v slabem smislu so tisti, ki eno mislijo, drugo delajo in pri svojem delovanju skrivajo sebične, koristolovne namene in navzlic svoji nesposobnosti lotijo se stvari, kateri niso kos. To je največja „prismodarija“ — ker se ji ves svet smeje.

Prismojenost v dobrem smislu ohranimo za se, drugo pa v slabem zmislu vrnemo z „retourrecepisom“ v delavnico zlovoljne prismojenosti. Noli quaerere feri judex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates, ne forte extimescas faciem potentis, et ponas scandalum in aequitate tua. Eccles. VII. 6.

*) Mi nismo prijatelji polemiki enake vrste; vendar smo sprejeli ta dopis nekoliko okrajšan, ker se našemu marljivemu dopisniku zdi to umestno. Čast. čitatelji naj smatrajo torej ta sestavek kot - dopis iz srede našega občinstva, kakó ono misli in sodi. Najostrejše pušice smo izpustili. Uredništvo.

DOPISI.

Iz gerliške okolice, 25. avgusta. — V cenj. Svojem listu z dne 23. t. m. priobčili ste dopis o št. peterski veselici, katero je priredilo tamošnje bralno in pevsko društvo «Slov. Zveza». Ni sicer dobro, da se ena in ista reč večkrat pretresuje, kajti to bi čast. čitatelje dolgočasilo; pa vendar zdi se mi potrebno, dostaviti k omenjenemu dopisu nekatere opazke.

Ne morem oporekati, da se ni vršila veselica na nenavadno sijajen način; to je res in zahvalo moramo izrekati Št. petercem za to veselico, a opaziti moram, da je dotični dopisnik pozabil omenjati rekel bi glavno osebo v petju: to je naš vrli tenorist. Ni mi namen ponavljati in popisavati lastnosti tega gospoda, kajti znan je že po vsem Goriškem in menda ni veselice v Gorici, da bi gosp. Černica ne bilo zraven. Glas ima tako lep, čist in gladek, da bi ga človek kar nepretrgoma poslušal. Ne le v čveterospevu „Večerna“, ampak posebno v „Slavnostni kantati“, kjer je jako lep in dolg solo, je bila prilika občudovati tega gospoda.

V dopisu je omenjeno dalje, da se je pesem «Soči» pretiho deklamovala; nu, tu menda dopisnik ni premislil, da je bila veselica na prostem in da je ljudstvo dohajalo ves čas veselice. Te dohajanje je motilo poslušalce, da niso mogli posameznim točkam pazno slediti. Reči pa moram in se strinjam z omenjenim dopisnikom, da deklamovalo se je izvrstno.

Res je dalje, da je bil slavnostni govor nekako glavna točka, tedaj tudi nekoliko dolg; pa poleg tega je bil predsednikov pozdrav prekratek.

V Tolminu, 16. avgusta. — Učeraj dne 25. t. m. je priredila „Narodna Čitalnica“ v Tolminu ponovno opereto „Jamska Ivanka“, ki je v vsakem oziru mnogo bolje uspela nego prva predstava.

Danes teden je navdajala občinstvo in igralno osobje še nekaka bojazen, ki je bila pa v očigled mnogim težavam povsem opravičena, in marsikdo neverno zmajeval z glavo, češ, opereta v Tolminu se pač težko obnese.

Pri učerajšnji predstavi pa je občinstvo popolnoma zaupalo v igralno osobje, ki je temu primerno tudi samosvestneje in seveda tudi gladkeje in naravneje igralo. Združilo in zastavilo je vse moči v to, da pokaže, kaj more jeklena vztrajnost. In res je bil uspeh tako povoljen, da bi morali skoraj vsako osebo imenoma omeniti, ako bi hoteli koga „pohvalno omenjati“. Vendar pa naj pripomnimo kot izraz občinstva sledeče:

Ljudmilo je izborno predstavljala gospa Devetakova, koje kretanje, naglas in mimika je dovršena. — Uprav krasen užitek pa nam je nudila gospica Tonči Štiligoj v ulogi „Ivanke“. Izražala je toliko naravno čuvsta, ki so jej bila vsplamtela do dozdevnega brata, naglaševala, kjer je bilo treba naglašati, tako precizno, da smo se jej čudili. Kakor se je prikupila v ljubavi do svobode, tako plemenita je bila v srčni boli, tako rajsko srčna kot zaročenka Bogomilova. Kaj čuda, da je žela gromovito pohvalo. Mi pa jej srčno častitamo na krasnem uspehu. — Vreden drúg je bil g. Kraševec. Kar smo povedali o „Ivanki“, to velja tudi o „Bogomilu“, čegar simpatična vnanjost je kakor nalašč za ulogo ljubimca. — G. Vrtovec se je občinstvu v svojem „presnetem“ položaju kot tast dveh zetev in v svoji navdušenosti za slovenskega zeta res omilil; dovršeno sta igrala gg. brata Prezelj, a g. Fr. Prezelj je imel posebno težavno ulogo.

Najbolje je ugajal zadnji duet, ki je ob enem tudi vrhunec dramatičnega dejanja.

Dasi vse osobje zasluži, kakor sem rekel, opravičeno priznanje, si vendar ne moremo kaj, da ne bi posebno omenjali g. Vogriča, ki se je predstavi uprav žrtvoval. On je sprožil misel o „Jamski Ivanki“, preskrbel in sam prepisal vse note ter do konca vodil vaje, kar vse je ogromno delo. Čast, komur čast.

Resumé je torej ta, da se je ponovljena opereta nad vse pričakovanje dobro obnesla, da gre vsa hvala tudi odboru, da je bila predstava jako dobro obiskana in gmoten uspeh povoljen. Želeti bi bilo le, da bi bilo občinstvo malo pozornejše med predstavo, v ostalem pa izrekamo odkritosrčno priznanje in občudovanje. A. K.

Iz Bolca, 28. avgusta. — Kakor blisk se je razširila pod noč novica, da se pripeljeta zvečer semkaj naša neumorno delavna državna poslanca dr. Anton Gregorčič in Alfred grof Coronini. Na hitro roko smo se pripravi na dostojen sprejem, da dokažemo svetu, da volilci smo tesno združeni s svojima poslancema. Dasi se je že mračilo, vendar so mnogi razobesili zastave. Veljavniši možjé našega trga so se zbrali pred Sorčevo gostilno „pri pošti“. Ko je pridrdral voz, pokali so topiči v večerni tišini. Župan g. M. Jonko nagovoril je poslanca, naglašal njiju vstrajno delavnost za blagor volilcev in naroda sploh in izrekel jima za to presrčno zahvalo Bolčanov, na kar je sledila presrčna ovacija mnogoštevilnega občinstva. — Grof A. Coronini se je moral takoj podati k počitku vsled silnega glavobola, kar smo vsi močno obžalovali. Dr. Gregorčič je pa ostal nekaj časa v prijaznih prostorih omenjene gostilne, kjer so bili zbrani naši veljaki. V prijaznih razgovorih je le prehitro prišel čas, ko se je tudi naš velečislani poslanec podal k počitku. — Obžalujemo, da tržaški poslanec Stalitz ni bil navzoč pri tem sprejemu; prejšnjega dne se je informoval po Soški dolini, ali bi mi Bolčani morebiti ne volili grofa Franca C., ko so ga Lahi takó sramotno postavili pred vrata. Spoznal bi, da za take spletke mi Bolčani ne bomo pomilovanja vredno orodje, marveč da ostanemo zvesti sobojevniki z našima poslancema. Živili!

Na vrhu Učke.

Iz Istre.

Motto: „Le parole scritte nell' acqua“ ...
ali pa: „malo popra pod nos“.

Aha! Tudi tam gori vidijo sedaj čez naočnike. Altrochè: „Wovon den sind die Kroaten auf einmal nach Istrien gekommen?“ — Le držimo se! Saj smo dobili mogočne protektorje! — — Glavo po konci, rep kvišku! Nič straha. Držmo se v hlačah.

Tablice auf! — Hitro! — — Že jedna visi. Befehl je Befehl. — — — Moj Bog! Kaj neki se sliši? — Ali se rušijo Apenini, ali se je spuntala Adrija? Naj bo, kar hoče! Befehl je Befehl. — — Vezuv se je zdramil; lava se razliva, toča mlati, kameni dež pada, burja razsaja, da je strah. V sred tega „Galimatijaša“ pa se slišijo glasni in jasni poklici: „Abbasso le armi austriache!“ — To nekako diši po Piemontu iz leta 1848. — No, no. Zato naj se brigajo drugi. — —

In tablice? — Odpihal jih veter. Torej Befehl ni Befehl?!? — —

* * *

Ola! Kaj pa je to? Kakor da se peklenšči koljejo! Vse krči, ropota, nabija se in pobija, kakor v židovski sinagogi. Vse meče in suva, skače in obrača, kakor v kakšni norišnici. Nad vse pa se slišijo glasovi: „Basta, basta! Fuori con lui. Non vogliamo saluti dal governo!“ — Aha! Vendar se je tudi „governo“ stavil nekje pokonci. — „Fuori colla lingua slava dall' aula di San Francesco!“ — Seveda. Dve tretjini Slovanov naj molčita!!

— Protesto....! — in spet rogovilenje nad vsa rogovilenja in tulenja: „Basta basta! Fuori....“ — Halt! reklo se je in — šli so domov. — Ha. Zdaj smo mi na vrsti, da nas stavijo pod svoje peroti. — —

Po deželi začelo je vreti in kuhati. Naj bo. Mi se vendar ne bojimo, saj nekdo bode z nami. Saj smo videli, kako je bilo. — Naših bode jeden, dva, tri, štiri.... petnajst. njih še toliko ne. Živio! Precej smo na konju. — Kaj še! Duhovne in svetne oblasti zapele so unisono: Halt! Prste k sebi, jezik za zobe! Naj si narod pomaga, kakor zna in ume. — (Rogoviležem voda na mlin). — Seveda! Priprosti kmet naj se bojuje proti diplomi in denarju! Pa še bajonete delale so parado.

Kako je končal boj, znajo tudi vrabci na strehi. Naj bode, Hrvatje pravijo: „Svaka sila za vremena, a nevolja redom ide“. —

* * *

Oddelimo jo „per la salvezza della patria“. Da nam ne delajo sitnosti. Takrat naj sučejo brke Stanger in Jenko, a Mandić in Spinčić naj pojeta „Miserere“. Saj oni „sono venuti, ad inquinare la purezza italica della nostra provincia“. — Od kod „sono venuti?“ — Menda ne iz Honolulu?

Oddelimo jo! To oddelenje „ridurrebbe l' Istria alle sue vere proporzioni geografiche, storiche ed etnografiche“ — — in kaj še? — — — Ali ne, ne za Boga! Kaj tudi Napoletane v Liburniji izročite barbarom in uskokom tam prek Velebita? — Dio guardi! — Naj bode, kakor je sedaj. Saj še imamo prijateljev in zagovornikov. Še nismo zgubili upanja. Poglejte le Dalmacijo! — — Aj, aj! Oh, diavolo! Al sem se opekel. — — Che sia! — Coraggio! — Tam je vladala sablja — pri nas pa vlada frak. — Le naprej in za desetletje bode odmevala čez dol in brez, čez stan in drn krasna pesemca: „Addio mia bella, Addio....“

Chi vivrà, vedrà! —

Za danes: Punctum!!!

Harambaša Luka.

Domače in razne novice.

Osebna vest. — Gospod Franc Leban, doslej brzojavni uradnik v Pulju, je bil imenovan voditeljem c. kr. poštnega urada na goriškem kolodvoru. Gospod Leban je rodom iz Črnič in je prejšnje čase več let služboval v Gorici.

«Corriere» od torka se je spravil z vso silo svoje čifutske brezobraznosti na nekega Slovenca, kateri je baje imenovan za vodjo poštnega urada na goriškem kolodvoru. — Z vso gotovostjo trdimo, da je dobil „Corriere“ podatke in migljaj od poštnih uradnikov samih. Poznamo se! — „Corrieru“ bi bili po srcu le taki uradniki, kakor n. pr. Vinci, Zandegiacomo in kakor se že vse imenujejo njegovi srčki, dasi niso sposobni za službo v Gorici. Goriška pošta ima večino slovenskega prometa, ergo morajo tu vsi uradniki v besedi in pismu poznati slovenski jezik. Slovenci ne popustimo te zahteve in to se bo moralo zgoditi, ako merodajne oblasti nočejo večnega boja in nemira v deželi. — Ako je namenjeni vodja poštnega urada slučajno Slovenec, kaj za to? Ali so Slovenci edino le za služabnike dobri? Oni gospod pozna popolnoma tri jezike, je uzoren uradnik, a to ne le zadošča, marveč mu daje prednost pred tistimi, s katerimi bi bila zadovoljna vsa irredenta, ker bi ne poznali jezika dvetretjinske večine v deželi!

Radovedni smo! — Kaj smo radovedni? No, več rečij! Za danes povemo le to-le:

«Corriere», ki slisi travo rasti, ni nič poročal o ponočnih škandalih nekaterih svojih odločnih ljubljencev, med drugim n. pr. to, kako so na Šolkanski cesti ležili čez neki zid in kakó so nekje razbili cesarskega orla nad neko tobakarno. Žakaj ni povedal tega?!

Oblastnije so to doznale! Ako bi ne storile svoje dolžnosti tisti, ki so v to poklicani, spomnila bi jih neka družbica na to, da treba prijaviti take irredentovske čine, če tudi doleti to v srcé „Corrierove“ velike patrijote. — Ali vse je tiho! Nič ni čutiti, da bi se vršila kaka preiskava! Radovedni smo, kakó konča ta reč! Moj Bog, kaj bi ne bili radovedni, ko živimo „im Lande der Unwahrscheinlichkeiten“!

Radovedni smo, ali državno pravdništvo — — halt! nič več dalje. Dà, in

vendar smo zelo radovedni na konec, da bomo mogli potem mi govoriti jasno in glasno!

Sv. Birmo bodo imeli 8. sept. v Čepovanu, potem v Grgarju in Batah.

V Solkanu bo 15. septembra velika ljudska veselica. „Delavsko podporno društvo“ v Trstu namerava prirediti poseben vlak za božjo pot na Sv. Goro. Pridružil bi se še „Tržaški Sokol“. Tem povodom bi se vršila na Mozetičevem vrtu velika slavnost, ko se vrnejo Tržačani s Sv. Gore; sodelovala bi še društva goriški in prvaški Sokol, morebiti tudi „Slovansko pevsko društvo“ v Trstu. Vsa tri društva nastopijo skupno pri prostih vajah in v oddelkih pri telovadbi na orodjih. Godba iz Prvačine. — Zvečer krasni umetni ognji. — Slovenska pisateljica gospa Pavlina Pajkova bo deklamovala krasno Gregorčičevo „Naš čolnič otmimo!“ Natančneji spored bo sledil.

Nadopolnilna državnozborska volitev namesto Franca Coroninija je določena na dan 17., odnosno 21. oktobra.

«Montespino» — Upravništvo laškega časopisa «La Fortuna», kateri izdaja žid Bollaffijo v Trstu, je poslalo neko svojo številko tudi v naš Dornberg pod naslovom «Montespino». Ker je naslovnik že umrl, je list romal sem ter tje in prišel v roke marsikateremu, ki se je čudil, da slavna pošta vendar pozna vse slovenske kraje pod potujčenimi irredentovskimi imeni, četudi propovedanimi po c. kr. namestništvu v Trstu. Nasprotno pa ji niso znana krajevna čisto slovenska imena, katera so zaznamovana v uradnih imenikih in so nam pred nosom. Dnevoma se nam kupčijo pritožbe radi nerednega dostavljanja pisem odnosno romanja istih v takšne kraje, kamor niso bila namenjena. Neka dopisnica iz Kormina v Ločnik je potrebovala celih devet dnij, dasi ni daljave več nego 5 kilometrov. Potem ko je preromala vse madjarsko kraljestvo, bila v gornjem in doljnem Logatcu, prispela je še-le pravemu naslovniku v roke! Škandal!

Razsodbo upravnega sodišča o slovenski šoli v Gorici prinesel je tudi „Il pensiero slavo“ v svoji 34. številki z dne 24. t. m. — Puljski «Giovine Pensiero» se je tudi hudoval na njo. Z druge strani pa jo hoče izkoristiti, da bi se ustanavljale laške šole še v raznih slovenskih in hrvaških krajih. Ta lahonska kavka pač ne pozna razločka med Gorico in tistimi kraji, kjer .. rada videla kako — delavnico Oberdankov, t. j. slovenskih renegatov!

Za pogorelce v Gorici. Minuli teden pri nastalem požaru Fogarjeve hiše v ulici „Scoglio“, ki je uničil vse imetje 12 rodbin ali 70 glav, ni imela nijedna zavarovanega svojega pohištva, le hiša g. Fogarja je bila zavarovana. Ponesrečenci so večinoma delavci iz tovarn v Stračicah in Podgori. Da se jim ublaži beda, mestni magistrat goriški je izdal oklic za nabiranje milodarov, ki je že nekaj koristil. Priporočamo našim čitateljem, da se spomnijo tudi oni nesrečnih pogorelcev, a pri ti priložnosti jim polagamo na srce, naj se zavarujejo proti požaru, kajti nesreča ne spi nikoli. Kdor ima zavarovano svoje premoženje ali sploh le pohištvo, v slučaju požara mu ni potrebno biti odvisen od milosrčnosti drugih ljudij. Bornih 70, 80 ali 90 kr., katere je plačati na leto od 1000 gld. zavarovalnine, ni tako velika svota, da ne bi je mogle žrtvovati tudi najrevnіša delavska družina. Ker imamo mi Slovani svojo zavarovalno banko, to je „Slavijo“, priporočamo jo torej v poštev v prvi vrsti. Glavni zastop je v Semeniški ulici pri trgovcu g. Antonu Jeretiču.

Nazuanilo. — Vpisovanje gojenk v c. kr. izobraževališče za učiteljice in s tem združeno deško vadnico za šolsko leto 1895-96 se prične 13. septembra. a) Tega dne pridejo z očetom ali materjo ali pa namestnikom od 9-12. ure vse one učenke, ki so že do sedaj hodile v kateri razred te vadnice, se oglasijo pri dotičnih učiteljicah in izroče zadnje šolsko spričevalo. Vsaka učenka, ki se tega dne ne oglasi, smatra se, da je izstopila iz te šole; b) Učenke za I. razred vadnice se bodo vpisavale tudi 13. septembra od 9-12 ure dopoldne. Te pridejo tudi s starši, se oglasijo pri ravnatelju, in prinesejo seboj krstni ali rojstni list in spričevalo cepljenja koz. V druge razrede, to je v II., III., IV. ali V. se letos nove učenke ne sprejmejo: c) Tiste gojenke, ki so že lani hodile v kateri tečaj tega izobraževališča, se oglasijo pri ravnatelju 18. septembra od 9-12. ure in izroče svoje zadnje šolsko spričevalo; one, ki se tega dne ne oglasijo, se smatrajo, da so zapustile ta zavod; d) Gojenke, ki želé biti sprejete na novo v I. ali kakšen višji tečaj izobraževališča, se vpisujejo 14. septemra od 9-12. dopoldne; seboj prinesejo: krstni ali rojstni list, zadnje šolsko spričevalo in spričevalo uradnega zdravnika, da je popolnoma zdrava. Ponavljavne preskušnje začno se 16., sprejemne preskušnje 17. septembra ob 8 uri. Redno poučevanje na vadnici začne 16. septembra ob 8. uri zjutraj, na izobraževališču pa precej, ko končajo sprejemne preskušnje; e) Upisovanje v deško vadnico se prične dosedanjih učencev in onih za I. razred obeh oddelkov 12., 13., 14. septempra od 9. do 12. ure zjutraj. Upisovanje in sprejem tistih učencev ki prestopijo z druzih šol bode 16. in 17. septembra ob 8. do 12. predpoldne. Vsi učenci pridejo z očetom ali materjo ali pa namestnikom; oni, ki ustopijo vnovič, prinesejo naj seboj krstni ali rojstni list in spričevalo cepljenja koz.

Umrl je v Biljani tamošnji večletni župan in cerkovnik Jožef Kožlin v 66. letu starosti N. v m. p.!

V Logu pod Predelom bodo imeli sv. misijon od 15. do 23. septembra. Pridejo Lazaristi iz Ljubljane.

Pri Tolminu urejajo znano takozvano „Dantejevo jamo“; delo izvršuje „olepševalno društvo“. Velika je precej, okoli ene ure hoda, a kapnikov je malo in še ti niso beli. — Mej Slapom in Ponikvami sta baje se dve veliki podzemski jami, ki imate pa zanimive kapnike. Prav bi bilo, da bi kdo te jame preiskal.

Štirje furlanski poštenjakovići so hoteli v Podgori izpiti litron vina za 12 kr. Prišli so v gostilno blizu cestnega predora; med njimi je bil jeden vojak 97. pešpolka, očividno na odpustu: bil je že močno pijan. Ko je prinesel krčmar vina, hiteli so nalivati in piti, ali krčmar je takoj zahteval plačilo, kakor vselej, kedar je veliko ljudstva. Ali vsi štirje poštenjaki so imeli le 12 kr. Nastal je velik prepir, kateremu konec je bil ta, da so jo drug za drugim ubrali skozi vrata. — „Corriere“, ki vse vé in zna in ki sliši slovensko travo rasti, gotovo ne priobči te sličice svojih furlanskih kolturonoscev.

V Podgori so priredili domači fantje domačo veselico v proslavo rojstnega dne presv. cesarja F. Josipa. Plesišče je bilo okrašeno z narodnimi in cesarskimi zastavami! Čudno, da gredó goriški godci pod „tricolore russa“; ali se ne bojé krča v želodcu?! — Ti godci so se drznili po dokončani cesarski pesmi klicati „Evviva“, a občinstvo je odgovorilo z viharnimi „živioklici“, le tu pa tam se je pomešal umes kak „evviva“ došlih Ločničanov. — Zvečer so goreli umetni ognji v parku grofa Žige Attemsa. Jeden napisov se je glasil: Živela slovenska mladina. — Tri družbice Lahov so uzročile majhne rabuke, drugače je slavnost končala v najlepšem redu.

V Solkanu so v nedeljo prvič godli Prvačkovci: svirali so pogosto lepe narodne skladbe, na kar je občinstvo vselej živahno ploskalo. Priporočamo svojim rojakom, naj se vselej obrnejo v prvi vrsti do Prvačkovcev, kedar potrebujejo godbo.

Piščalke iz lesa za orglje je našel podgorski obhodnik. Kdor jih je izgubil, naj se obrne do podgorskega županstva.

O razmerah v Gorici piše med drugim „Reichspost“: „Občinski svetovalci goriški hočejo sedaj za vsako ceno biti — lojalni. Kako se pa strinja ta vsemu svetu zglašena lojalnost z njih vedenjem ob odhodu goriške garnizije? Po vsej Avstriji velja patrijotiški običaj, da se poslavljajočemu vojaštvu skazujejo primerne časti, to pa tem bolj, ako se je odhajajoče vojaštvo — kakor je bilo to v resnici v Gorici — skozi več let vsikdar vedlo uzorno in uljudno. Našemu občinskemu svetu, ki je po zatrdilu oficijoznih glasil „trezen“ in „zmeren“ in v katerem sede več c. kr. uradnikov in celó jeden c. in kr. major v pokoju, pa se ni videlo vredno truda, da bi bil spremil 7. in 13. lovski bataljon, ko sta odšla k velikim vajam in se ne povrneta več v naše mesto. Občinski svet odreja navadno, da mora mestna godba svirati ob manj važnih in manj patrijotiških prilikah; v tem slučaju pa je pokazal posebno zmernost: tiho in brez slovesa morali so oditi vrli lovci! Dne 17. t. m. so imeli v občinskem svetu polna usta patrijotizma in zgražali so se na tem, da se dvomi o lojalnosti istega. Naslednjega dne pa ni se videlo umestno istemu občinskemu svetu, da bi bil razobesil le jedno samo črno-rmeno zastavo v proslavo rojstnega dne našega vladarja, to je na istem poslopju, kjer so so poprejšnjega dne vsprejeli glasovito resolucijo o — „svoji lojalnosti“. V tej resoluciji so bili namreč protestovali proti „sumničenju“ njih lojalnosti po časopisih in v državnem zboru. Gospóda govore o sumničenjih, kjer imajo pred tabo dejstva, z dokazi in vzgledi podprte trditve. Te naj ovržejo najpopred in potem naj še le — tožijo. Posebno pa ne moremo razumeti, kako so gospóda toliko naivni, da hodijo k ministru tožit — neodvisno novinstvo. Mar bi hoteli, da vlada uvede preventivno cenzuro, da le ne bi kdo zinil besede o — lojalnosti mestnega zastopa goriškega! Res občudovanja je vreden židovski liberalizem, naj ga že opazujemo v nemškem ali v laškem taboru!! Zato pa je tudi spoštovanje pred tem liberalizmom povsem primerno njega — vrednosti.

Ostala Slovenija.

Trst. — Italijani in italijančiči tržaški so se navžali nepotrebnega strahu; — pisali so namreč njih časopisi, da se je naselila pri Sv. Ivanu pri Trstu četa Rusov s svojimi „popom“ vred. Reveži niso gotovo spali od velikega strahu. Utolažili so se pa še-le, ko jim je „Mattino“ naznanil, da naseljenci niso Rusi — ampak Prusi, ki so zapustili svojo domovino, da pripravljajo menda nemški most iz Rajha do Adrije. S temi naseljenci so popolnoma zadovoljni, — njih živih se ne bojijo tako, kakor n. pr. naslikanega Rusa.

— V Škednju pri Trstu nameravajo ustanoviti železnarne. V to svrho so že nakupili zemljišče v obsegu 150.000 □ metrov.

— Novoimenovani kanonik tržaškega kapiteljna, dr. Peter don Tomasin, c. kr. profesor — naslove navajamo po „Piccolu“ — piše že 25 let zgodovino Trsta pod pogojem, da jo bodo tiskali še le po njegovi smrti. Mož se menda boji sam svojega dela ali pa temeljitosti svojih zgodovinskih podatkov.

— Skupna pevska veselica v Barkovljah, ki se je vršila v nedeljo, je bila vrlo dobro obiskana, zraven tega je bil končan vspored na splošno zadovoljnost. Čast Martelančevim slavilcem!

— V soboto zvečer je nastal požar na Corsu pod h. št. 47. Požar je uničil popolnoma peto nadstropje in podstrešje. Pri tej priliki ponesrečila se je neka žena, ki je padla in obležala mrtva.

Istra. — Kot prihodnjega deželnega glavarja istrskega imenujejo časopisi dra. Rizzi-ja, puljskega župana in državnega poslanca. Mož ne ve besedice slovanske! — Redne seje istrske družbe sv. Cirila in Metoda se bodo vršile v Opatiji vsaki prvi četrtek v mesecu. — Te dni so se vršile občinske volitve v Veprincu v voloskem političnem okraju. Italijanski časopisi, po njih tudi goriški „Corriere“, prinesli so vest, da je naša stranka pri volitvah uporabila vse mogoče načine, da bi prodrla in da je vendar propadla. Nasproti tej laži moramo dodati, da se naša stranka niti ni udeležila volitev, torej ni mogla propasti. A volitve se ni udeležila vsled tega, ker se ni vršila v občinski, marveč v županovi zasebni hiši, proti čemur je le protestovala naša stranka. Evo, kako lažejo! Gelogen wie gedruckt! Ali nimamo prav, ko jih nazivamo lažnike po poklicu (Bugiardi di professione)? — Komenski okrajni sodnik g. Henrik Cazafura je imenovan deželnosodnim světnikom pri okrožnem sodišču v Rovinju. Častitamo! —

Kranjska. — V Poljanah nad Škofjo Loko je umrl oče g. dra. Ivana Tavčara, odvetnika in dež. poslanca v Ljubljani. Naše sožalje! — Na Rupi pri Kranju so napadli fantje s kamni orožnike. Orožniki so zasledili napadalce in jih zaprli. Isto se je zgodilo v Sušici pri Toplicah. — Na vrtu g. Filipa Andlovca v Vipavi je zrastlo orijaško kuruzno steblo, ki je visoko $2^{2}/_{10}$ m., debelo pa 6 cm. Kaj takšnega se še ni videlo v Vipavi. — V Novem Mestu bode 4. in 5. sept. sedma glavna skupščina „Zaveze“ slov. učiteljskih društev, o čemur smo že obširneje poročali. Naj bi se vrli vzgojitelji naše mladine uspešno posvetovali o napredku šole in svojega stanu!

Silčice k starotrškemu škandalu. — Poročali smo že obširno, kakošen škandal so uprizorili v Starem Trgu proti shodu narodne stranke. Danes dostavljamo še to, da je bila nastala v tem pogledu ostra polemika v obeh ljubljanskih dnevnikih. V „Slovencu“ so dohajali obširni dopisi, po katerimi so bili podpisani nekateri starotrški „božji volki“, v resnici pa sta jih pisala kaplana sama in se strahovito hvalila in častila. V „Narodu“ so odgovarjali štirje tržani s popolnimi podpisi. Kakošna je ta polemike — evo odlomek:

„Osobito pa kapelana že mesece vsako nedeljo pri vsaki pridigi raz leco in drugod nas imenujeta liberalce in tolmačita to tako, da smo brezverci, nasprotniki cerkvi, papežu in cesarju, ter uporni vsem cerkvenim in posvetnim postavam; nadalje, da je dosti tacih, kateri hodijo v cerkev samo zato, da se svetu kažejo kot pobožni, v resnici pa še v Boga ne verujejo in so hinavci in da samo zato v cerkev hodijo, da popisujejo pridige, da zamorejo duhovnike tožiti. Kakó naj se vam torej ustreže? Če greš v cerkev, si hinavec, če ne greš, si brezverec! Niste li vi, Peter, tako govorili proti neki osebi, katera je pripravljena priseči, da ste tako govorili! Niste li vi, Stanko, v tem zmislu pridigovali 18. t. m. pri zjutranji maši?

In s takim hujskanjem in nepoštenimi sredstvi delujete zoper pošteno narodno stranko, h kateri pripadamo mi. Kako se hočete opraviciti? Saj si še g. župnik ni mogel kaj, da ne bi pri slovesni cesarski maši govoril o tem in je vsled prisotnosti uradnikov in druge inteligence mahoma napravil iz liberalcev anarhiste, namesto da bi se bil vsaj z jedno primerno besedo spomnil našega presvitlega in ljubljenega cesarja, čigar rojstveni dan smo praznovali. Povedano bodi, da je bilo vsled tega v najboljših krogih obile ogorčenosti. In taki ste, katoliška gospoda, ko že trdno v sedlu sedite! Še vedno hujskate in ne daste ljubega miru. Morda imate strah, da se umetno sestavljena večina mahoma ne razruši?

Sedaj pa še osobito Vi, g. Peter!

Ker na tolika vprašanja o „maslu“ in „fižolu“ ne odgovorite, hočemo mi to stvar malo razjasniti.

Nekoč ste se v vasi Šmarata na javnem prostoru rotili mej krdelom vaših pristašev, mej katere je zabredel tudi jeden naših, da nista nikdar hazardirali, da ne poznate „masla“, še manje pa, da ste cele noči igrali itd. Ni li to laž? Saj je ravno v vasi Šmarata ubogi kmet z imenom Janez Baraga, od katerega ste priigrali celih 60 gl., beri: šestdeset goldinarjev. Se li to ujema z vašo veliko ljubeznijo in skrbjo do kmeta? Niste li igrali cele noči do ranega jutra, do 7. ure zjutraj, šli potem maševat in po opravljeni sveti daritvi zopet nadaljevali igro? Ste li pozabili nebrojne noči, v katerih se je v kapelaniji igralo, prepevalo itd.? Ste li pozabili, da je bilo „maslo“ dva dneva in jedno noč neprenehoma z malimi izjemami vaš gost v kapelanji, kateremu ste pri igri zaigrali gotove novce in po vrhu še hranilne knjižice? Kako hočete spraviti to v sklad z vašim poklicem, dostojanstvom in obljubami? Je li to pomagalo veri in javni morali? Ste li s tem pridobili od vas tolikokrat naglašano priljubljenost pri ljudstvu ali še kaj več?“

Takó daleč smo dospeli z narodnim prepirom. Kdor seje veter, žanje vihar! Kdo vé, kaj še bo! Svarili smo dosti!

Štajerska. — Nova slovensko-nemška nižja gimnazija v Celji se otvori začetkom šolskega leta. Tudi učitelji novemu zavodu so že imenovani.

— Nov slovenski zdavnik, dr. Hinko Šuklje, naseli se s 1. sept. v Celji.

— Okrajnim šolskim nadzornikom v mestu celjskem je imenovan Anton Nagele, glavni učitelj v Gradci, mož nemške barve.

— Volilni shod skliče v mesecu septembru g. drž. in dež. poslanec Mihael Vošnjak v Brežicah, Žalcu in Šoštanji.

— Umrl je dné 20. t. m. na svojem posestvu Plevna pri Žalci, gosp. dvorni svetnik dr. Anton pl. Beck, po rojstvu Čeh. Rajni ni bil nasprotnik Slovencev in posebno blag ter pobožen mož. Rad je podpiral reveže in mnogo daroval tudi cerkvam.

„Dijaška kuhinja v Celji“ je izdala poročilo za deveto društveno leto 1894/95., iz katerega posnemamo, da šteje koncem IX. društvenega šolskega lela šestnajst pokroviteljev ter imela 1172 gld. 10 kr. dohodkov stroška pa 1228 gld. 90 kr., torej primankljaja 56 gld. 80 kr., kateri se je moral pokriti iz slučajnih prebitkov poprejšnjih let.

Letošnji občni zbor se bode vršil v celjski čitalnici dné 16. septembra t. l.

Društvene vesti.

— Veselica v Kobaridu. V nedeljo priredi „Kobaridska Čitalnica“ veselico v prostorih g. A. Juretiča po že priobčenem vsporedu.

— Vabilo. Dne 12. septembra t. l. ob 9. uri dopoludne bode imelo učiteljsko društvo za goriški okraj svoj letni občni zbor v Gorici na slov. oddelku deželne kmetijske šole. Dnevni red: 1. Izvolitev dveh zapisnikarjev. 2. Prebere se zapisnik zadnjega zborovanja. 3. Sporočilo tajnikovo. 4. Sporočilo denarničarja. 5. Izvolitev treh pregledovalcev računa. 6. Volitev društvenega vodstva. 9. Razni predlogi in nasveti. Ker se bode pri zadnji tečki razpravljalo neko važno vprašanje, vabi prav uljudno k obilni udeležbi.

Odbor.

Raznoterosti.

Človekoljubna misel gosp. Biankinija. — Pod tem naslovom čitamo v hrvaških uradnih „Nar. Novinah“: Dalmatinski državni poslanec, g. Juraj Biankini, sprožil je veliko in vsake hvale vredno misel: kako naj bi se ustanovilo „Društvo avstrijskih narodov“, kateremu bi bil namen, sistematično urediti javno dobrodelavnost za prvo in hitro pomoč vsem onim, katere bi doletela kaka elementarna nesreča, n. pr. potres, povodenj, nalivi, toča, požar itd. Gosp. Biankini je izdelal osnovo in se postavil na čelo posebnemu odboru, ki ima svoj sedež na Dunaju, VIII. Florianigasse 5. Misel je naslednja: Denar v podporo vsled nesreče prizatedih bi se imel skupljati z letnimi doneski članov in z darovi — a za zbiranje enih in drugih bi se uporabljala nova vrsta dopisnic, katere bi prodajali v tabakarnah in pri vseh poštnih uradih za ceno 2, 5, 10, 20 in 50 kr., 1, 2, in 5 gld. Za vsako deželo ali kronovino bile bi dopisnice posebne barve, a poštni uradi bi je brezplačno dostavljali „Društvu avstrijskih narodov“. Dopisnice bi bile tiskane na eni strani. Kdor bi hotel poslati društvu o priliki kake nesreče svoj dar za ponesrečene, kupil bi tako dopisnico za ceno, katero bi mogel darovati, in na drugi strani napisal s črnilom ali svinčnikom namen v kateri daruje svoto, za katero je kupil dopisnico, n. pr. „za Ljubljano, ponesrečene vsled potresa, za ponesrečene v Mostu“ itd. Tako izpolnjeno dopisnico bi vrgel v poštno nabiralnico za daljno odpravo. S tem je delo končano. Ako dobi društvo n. pr. 2000 dopisnic v kateri namen, denimo po 10 kr. vsako, tedaj bode moglo prejeti pri poštni hranilnici 200 gld. Danes skoraj nikdo ne da v dobrodelen namen 5 ali 10 kr., ker mu je to neprilično, zlasti torej, ako bi moral poslati tak neznaten darič po pošti. Ako bi se uresničile take dopisnice in ako se pozove 25 milijonov ljudij na pomoč, a le 100.000 jih pošlje svoto 10 kr., to morejo dobiti ponesrečeni v dveh-treh dneh prvo pomoč 10.000 gld. — Po vsem je razvidno, da je misel gosp. Biankinija ne le hvale vredna, ampak tudi izvršljiva. Njeno Veličanstvo cesarica, kateri je ta misel že priobčena, izrazila se je o nji zelo pohvalno. Na vsak način bode potreba več časa, predno se uredi stvar mej poštno upravo, trgovinskim ministrom in pripravljajočim odborom. Nam pa ostane na vsak način zadovoljnost, da je naš človek sprožil to misel, katera dobi gotovo pot do javne dobrodelnosti.

Šesti del sveta. — Do sedaj je omikancem znano pet delov sveta: Evropa, Azija, Afrika, Amerika in Avstralija. Minuli mesec na mejnarodnem zemljepisnem shodu v Londonu je predaval neki Norveg Borg-Grewing, da mu se je posrečilo najti na južnem polu zemeljske krogle — šesti del sveta. Tam so veliki gozdi, bogati rudokopi itd. itd. O prebivalstvu tega novega sveta, ni preiskovalcu še nič znano. Angleška vlada se pripravlja, da hitro zasede ta novi svet. Ekspedicija, kojo bo vodil Borg-Grewing, odpošljejo na spomlad. — To je res najnovejša vest na splošnem obzorju; zanimiva pa tudi. Čakajmo, kaj je na nji resnice.

Razgled po svetu.

Novi senat na Dunaju. — Z cesarskim odlokom z dne 17. t. m. ustanovljen je bil na Dunaju za cislitavske dežele pri upravnem sodišču novi senat, ki bode štel predsednika, štiri dvorne svetnike in potrebno pomočno osebje. Senat prične delovati 1. oktobra t. l. Ta senat se ustanovi vsled dokazane potrebe, kajti delo se je pomnožilo v veliki meri, da ni bilo mogoče redno in hitro uradovati. Ta novi senat je zasluga te dni umirovljenega predsednika upravnega sodišča Belcredija in mu bodo dodeljene pritožbe slovanskih strank. Ali bode reseval pritožbe tudi v slovanskih jezikih? Toliko pravičnosti bi Avstrija pač morala pokazati, sicer bo kedaj še bridko obžalovala!

Ogerska. — Ministru Banffyju je spodletelo imenovanje novih članov za veliko zbornico v svrho, da sprejmo cevkvenopolitične predloge. Pišejo namreč, da nočejo o tem nič slišati na višjem mestu. Tako je tudi prav! — V Budimpešti baje živi toliko Slovencev, da so hoteli imeti svoje zborovanje, pa jim tega ni dovolila vlada. To je tudi slika madjarske svobode! — Kot nov dokaz te proslavljene svobode, navajamo: Romunski rodoljub dr. Lucaciu, ki je obsojen že na 5-letno ječo vsled podpisa znane spomenice romunskih rodoljubov in se nahaja v dobrecinskem zaporu, je pisal iz zapora pismo nekemu članu nemadjarskih narodnostij na Budimpeštanskem shodu. Pismo ni prišlo na pravi naslov, ker je bilo zaplenjeno. Vsled tega groznega (!) zločina, obsodilo je sodišče dra. Lucaciua, da mora prebiti ostalo kazen mej prostimi zločinci ali prav za prav med madjarskimi roparji. Ako pomislimo, da je to star možak (60 let) in da je še-le odsedel eno leto na račun 5 let, tedaj si moremo misliti, kako je težko doletela rodoljubnega starčka ta ponovna kazen! — Še ena cvetka iz vrta madjarske svobode: Szegedinsko državno nadpravništvo je naložilo na pleča urednika srpskega časopisa „Zastava“ tri pravde radi člankov, katere je prinesla o priliki narodnostnega shoda v Budimpešti. In tako naprej! Ali bo Evropa še dolgo trpela v svoji sredi madjarsko divjaštvo?!

Italija. — 22. t. m. pričele so v Abbruzzah velike orožne vaje, katerim je navzoč kralj, napuljski princ in vojni atašeji ptujih poslanstvev. Vaje končajo 2. septembra. — Papež je podelil apostolski blagoslov onim španskim četam, ki so šle v Kubo. To je storil na prošnjo kraljice-vladarice Marije Kristine.

— Pri nadopolnilni volitvi za italijansko zbornico izvoljen je bil v Palermu z 1136 glasovi od 1751 vodja sicilijskih ustašev Garibaldi Bosco, ki je bil obsojen na zapor z De Felicem vred. Lepa bodočnost se kaže sedanji vladi! In s tako državo smo v zvezi! Ta zveza je za nas toliko vredna, kolikor tista dimka tobaka, katero je prvo kadil Garibaldi.

— Položaj v Siciliji je kritičen. Mej kmeti in delavci se je zopet začelo veliko gibanje. Vlada je v strahu, da nastane zopet revolucija in je zategadelj pomnožila posadke v raznih mestih.

— V zadnji naši številki smo poročali, kako se je vršila občinska seja v Benetkah. Danes nam je zopet zabeležiti jedno takšno cvetko. Na Sardiniji, v mestu Luca, stopli so se med seboj občinarji radi obč. zadev tako hudo, da je bil ubit posredujoči stražar, občinski tajnik pa težko ranjen. Na koncu vsega pa je bilo zaprtih veliko število razkačenih občinarjev. Ko bi se kaj takega zgodilo med Slovani, to bi bilo vse časopisje polno proti „slovanskim barbarom“. Oh, mi „barbarji“ smo vendarle boljši ljudjé!

— Tudi občinski svet v Napolju je sklenil, da ne odpošlje dne 20. septembra svojega poslanca k slavnostim v Rim. To je razkačilo italijansko vlado, da grozi z razpustom občinskega sveta. Časopisi že imenujejo razne vladne poverjenike. Tako se torej spoštuje v Italiji ljudski glas!

Nemčija. — V Strassburgu se pripravljajo na dohod cesarja Viljema, ki se bode vršil menda meseca oktobra. 15. istega meseca pride na svoje posestvo Urville v Lotaringiji, kjer bo navzoč posvečenju nove protestanske cerkve, ki je bila zgrajena na njegov strošek; 17. pa pride v Wörth, kjer se odkrije spomenik njegovemu očetu Frideriku.

Žalostne razmere v Nemčiji. — Louis Stern, agent zjedinjenih držav v Hamburgu je poročal državnemu zastopu v Washingtonu, da so razmere po Nemčiji jako žalostne. Posebno se množi število mladoletnih zločinov. Med odrašenimi ljudmi ni bilo toliko zaprtih radi tatvine kakor med mladoletnimi. Okoli 27 odstot. je bilo odrašenih, radi tatvine zaprtih, med tem ko je bilo 47 odst. takih, ki še niso spolnili osemnajstega leta. Te številke jasno kažejo, kako se zločini množe od dne do dne. Vzrok temu je gotovo to, ker mnogo otrok začne prekmalu delati po tovarnah in delavnicah, ter tako ne dobijo dobre vzgoje. Razmere na Angleškem in Francoskem tudi niso mnogo boljše.

Francija. — Pri zadnjih volitvah izvoljeni generalni sveti vseh 87 okrožjev so imeli svojo letno sejo dne 19. t. m., pri kateri so bili izvoljeni vsi dosedanji predsedniki. — Vojna v Madagaskaru je spravila Francijo v nasprotje s severoameriškimi zjedinjenimi državami radi tega, ker so prvi zarobili severoameriškega konzula v Tametavi Wallera, češ, da je baje skrivnostno deloval proti Franciji in delil orožje in streljivo. Severno-ameriška vlada zahteva, naj Francija izpusti Wallerja in obenem dá odškodnino. — Francoska deželna mesta nameravajo protestovati proti pariški svetovni razstavi, ki se ima otvoriti leta 1900. To storijo vsled tega, ker vedno trpijo veliko škodo v trgovini in razvoju radi pariške razstave. Mestni svet v Nancy-ju je pričel prvi akcijo.

Anglija. — Iz Londona javljajo, da sedanja konservativna vlada namerava dati lircem pravega podkralja v osebi sina princa Wallesa, Istotako pišejo, da vlada ostane pri isti zunanji politiki, katero je tirjalo prejšnje liberalno ministerstvo, posebno pa z ozirom na armensko uprašanje ostane sedanja vlada na istem stališču kakor prejšnja.

Turčija. — Četa kakih 1000 mož je napadla muhamedansko vas Janikli in vse pomorila ter požgala. Guverner v Adrijanoplu je poslal na lice mesta svojega pobočnika, ki poroča, da je bilo 27 eseb ubitih, 13 žensk je pa zgorelo. Število žrtev je veliko večje. V vasi Batakči so ustaši ubili tri osebe. V Janikliju je zgorelo 187 hiš in 500 gospodarskih poslopij. Ustaši so razdejali tudi mošejo, streljali so nanjo s topovi in jo potem razrušili z dinamitom. V Jindikliju je zgorelo 400 volov in krav ter 29 konj. Ustaši so pobegnili na Bolgarsko, a govori se, da so bili voditelji v uniformah bolgarskih častnikov.

Azija. — Odnošaji v vzhodniji Aziji so prav nepovoljni. Nesrečna vojna je Kitaj popolnoma razrušila v notranjosti, da se je bati anarhije, kajti vladna moč je preslaba proti narodnim agitacijam. Napadi na posamične osebe in ptujce se množé vedno bolj, kar se je pokazalo tudi v trgovskem mestu Cantonu. Enaki odnošaji so tudi na Formosi. — Ker še ni urejeno armensko uprašanje v azijatski Turški, je odredila turška vlada, da ne sprejme v svoje področje onih turških Armencev, ki so izgnani iz Rusije, ker niso imeli potnih listov. To velja tudi za tiste Armence, ki so svoj čas ubežali iz Turške radi neredov v Bitlisu.

Moritev na Kitajskem. — Časniku „Shanghai Express“ poročajo iz Futschowai da so bili umorjeni vsi kristjani, med njim, pet inostranskih žená, v Kutschengu, provinciji Kansu Linkiangu. Umorjene inostranske ženske so bile zastopnice angleške in ameri-

kanske methodistovske cerkve. Te so bile na razne načine trpinčene in potem na drobne kosce razsekane. Mnogi trdijo, da bi bil angleški in amerikanski konzul lahko zabranila to moritev. toda se nista hotela mešati v to zadevo. Kar je pri stvari najlepše, je to, da je glavni začetnik umora — imenovan glavarjem preiskovalnega poverjenstva v istej zadevi.

Amerika. — V zjedinjenje države se je preselilo l. 1894. samo 276.136 ljudij, za 35.476 manj kakor l. 1893. Uzrok manjšemu prisiljenju je iskati v lanski krizi, in sedaj, ko je v Ameriki zopet delo oživelo, bati se je novega priseljenja, posebno ako se dobode delo tako lahko, kakor pred desetimi leti. Največ se je priselilo v zadnjih letih židov iz Poljske in Rusije. Na priseljevanje židov so jezni tudi Amerikanci in drugi narodi, ker druzega ne delajo nego barantajo s kupčijo in pijo kri siromošnih delavcev, ki se morajo mučiti po nevarnih premogokopih.

Republika na Kubi proglašena. — Iz glavnega tabora ustašev, Baire, se poroča, da so ustaši proglasili republiko na Kubi in da so tudi nastavili začasno vlado. Po nasvetu prvega generala, Maximo Goneza, je bil izvoljen general Bartolomeo Masso predsednikom nove republike. Predsednik še ni imenoval svojih ministrov. Odposlanci upornikov se zberó v Puerto Principe ter ondi napravijo glavne zakone za novo republiko. Vodja ustašev dr. Castillo odšel je v Washington, da naprosi vlado zjedinjenih držav za pripoznanje nove republike. Stari brazilijanski admiral Mello je že pripoznal isto in v kratkem organizuje nov oddelek, ki pojde ustašem na pomoč. Španci seveda s tem niso zadovoljni, toda opraviti ne morejo mnogo, ker je ranjen njih glavni voditelj Campos in zatorej za nekaj časa ne more Špancev voditi.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Za zagrebški kapitelj je imenovanih več kanonikov, med njimi je tudi Slovenec Feliks Suk. Vseučiliščni profesor dr. Maurović bode baje gotovo imenovan senjskim škofom. — Glasoviti norveški politik in pisatelj Björnsen nastani se nekaj časa v Zagrebu v svrho, da tam dokonča neko svoje delo, na katerem že deluje 10 let.

— V Zagrebu so bile razpisane volitve na podlagi novega mestnega statuta. Po tem novem redu voli Zagreb 50 zastopnikov (dosedaj jih je volil 40). Vse mesto čini le jeden volilni okraj. Volilci so razdeljeni pa v tri skupine. Prva skupina (ki plača davka 500 gld. in več) voli 16 zastopnikov; druga (ki plača davka 100 gld. in več) voli 20 zastopnikov: tretja pa (to je ona, katera je največja in plača davka manj kot 100 gld.) voli le 14 zastopnikov. Kako končajo volitve, je lahko pogoditi, kajti volilni red je tako sestavljen, da ugaja dosedanjemu vladnemu sistemu. Opazujemo le to, da, ako bi opozicija zmagala v I. in III. razredu, bi bila vedno odvisna od zastopnikov II. razreda, katerih je največ voliti in kjer so zastopani skoraj sami uradniki. Ta dobra tretjina more po volji kljubovati vsaki mestni večini.

Dalmacija. — Kakor poroča „Nar. List", obišče svoje vernike (unijate) v Dalmaciji križevaški unijatski škof Julij Drobohecki. To se zgodi menda že prihodnji mesec. — O napadu na orožnike na meji hercegovsko-črnogorski ali krivošijanski [illegible] zadnjič poročali. Danes pristavljamo le to, da se nahaja mej ubitimi orožniki tudi neki Peter Vuga iz kanalskega okraja. Tako čitamo v dalmatinskih časopisih. — Dalmacija je razdeljena na 12 političnih okrajev in sicer: 1. zaderski, 2. šibeniški, 3. benkovški, 4. kninski, 5. splitski, 6. hvarski, 7. sinjski, 8. imotski, 9. makarski, 10. dubrovniški, 11. korčulanski in 12. kotorski. Teh 12 voli 20 poslancev: 3 voli okraj kninski, po 2 okraji: zadarski, šibeniški, splitski, hvarski, sinjski in kotorski, po 1 pa: benkovški, imotski, makarski, dubrovniški in korčulanski. — Za poljedelskega nadzornika v Dalmaciji je imenovan Ivan pl. Zotti, dosedanji profesor na poljedelski šoli v Klosterneuburgu, po rodu Istran iz Poreča.

— Kakor čitamo v „Srpskem Glasu", bivši deželnozborski predsednik dalmatinski, knez Juraj Vojnović, je izjavil, da ne bo več kandidoval v deželni zbor. Knez Vojnović je bil predsednikom že od l. 1877. in so ga prištevali k srbski stranki, dasi ni v isti de[illegible]janski sodeloval.

Češka. — Tudi gališki Rusi so prišli na narodopisno razstavo v Prago. Čehi so jih presrčno sprejeli in so bili mestni gostje. V mestni dvorani jih je pozdravil podžupan dr. Podlipný. Na njegov pozdrav je odgovoril profesor Antonjević v ruskem jeziku, naglasivši znamenitost češke prosvete in končal z besedami: „Sprejmite naše priznanje za obrambo skupnega Slovanstva; prevzemite tudi našo obrambo, kajti mi se k vam utekamo s popolnim zaupanjem". Po teh besedah ponudil je podžupan Podlipný Antonjeviču sol in kruh, simbola slovanskega gostoljubja. — Kar se je pričakovalo, se je tudi zgodilo. Pražko redarstvo je prepovedalo, da se v dobi razstave ne smejo več prirejevati sprevodi po mestu z alegoričnimi vozovi in skupinami. To vse pa radi javnega prometa (?!) — Češki namestnik je pred časom izdal naredbo, da morajo imeti črno-rmeno zastavo vse ljudske šole na Češkem. Proti temu so uložile utok krajne šolske oblasti, ali brezuspešno, kajti minuli teden je bila potrjena naredba češkega namestnika od višje oblastnije. Ukljub temu so izjavile nekatere krajne šolske oblasti, da črno-rmene zastave ne naroče. — Kakor poroča „Čas" v svoji 34. številki, je razobesil učitelj na rojstni dan cesarjev v Postoloprtech zraven črno-rmene tudi deželno rdeče-belo zastavo. To šolo vzdržuje „Ustř. m. školská". Občinski redar, po nalogu župana, pa je prišel in velel, naj se deželna zastava odstrani, kar se seveda ni zgodilo ukljub županovemu ukazu. To prinaša imenovani list kot sliko razmer na Češkem in pristavlja, da je vihralo istodobno na postoloprtskem županstvu nič manj kot šest velikonemških zastav, nevštevši sem one v ostalih ulicah. Torej: deželna zastava na Češkem ne sme vihrati, dočim velikonemška da! To so tudi lepe, baš avstrijske razmere!

— Dr. Šrom, deželni poslanec in vodja moravskih Čehov, je slavil svojo sedemdesetletnico. O tej priložnosti je sprejel čestitke in pozdrave iz vseh čeških dežel in od vseh društev. Dr. Šrom je član deželnega zbora moravskega že od l. 1861. ter je pokazal o vsaki priliki svojo delavnost, rodoljubje in značaj, vsled česar je imel svoj čas veliko nevšečnostij.

Odločen češki rodoljub. — V Eibenschitz so prispele čete brnske posadke k orožnim vajam; ž njimi je prišel tudi divizionar Succovaty ter nameraval nastaniti se kakor prejšnja leta pri odvetniku Dvořaku. No ta je odločno izjavil, da ne more sprejeti pod streho generala, ki je izdal že znano prepoved na častnike gledé na obiskovanje češkega doma v Brnu. Izjavil pa je, da sprejme rajše 20 vojakov.

Galicija. — Lvovski časopisi naznanjajo, da je nastal razpor v onih poljskih krogih, katerim je bilo poverjeno vodstvo agitacije za letošnje volitve v Galiciji. V Przemyslu se je ustanovil poseben odbor, ki noče da prizna kandidate postavljene od osrednjega odbora, ampak jih postavlja na svojo pest. Poljski demokratje so se sprli s stancz, ki (kmeti) in šlahto (gospodo), a židi nočejo podpirati ne prvih ne drugih. Le gališki Rusi postopajo deloma vzajemno, kajti zjedinili so v kandidatih, katere bodo podpirale vse stranke. Umevno je, da 3 milijoni galiških Rusov ne dosežejo onega števila poslancev, ki jim tiče po številu, ker so Poljaki tako uredili volilni red, da to ni mogoče, vendar pa upajo priti ojačani v deželni zbor.

Bosna-Hercegovina. — Zraven splošne prosvete je priromala v glavno mesto Bosne-Hercegovine tudi navadna vsesvetska bolezen — ljubosumnost. Dné 19. t. m. je prišel neki pekovski pomagač v stanovanje nekega delavca in je pričel s poslednjega soprogo „ašikovati" ali ogledovati se. To ni ugajalo našemu delavcu, ampak je vzel kos železa ter udaril večkrat pomočnika, da se je zgrudil in obležal na pol mrtev. Konec vsemu je bil: pomočnika so prenesli v bolnišnico, moža so zaprli, žena je pa pobegnila. — Neki Avdaga Talirević ustrelil se je v svoji hiši v Sarajevu. Uzrok ni znan. Denarne zadrege gotovo niso temu krive, ker so našli pri njem gotovine 170 cekinov, zraven tega pa je hišni posestnik.

Srbija. — Srbsko finančno ministerstvo je izdalo naredbo, da država ne bode več plačevala 5% obrestij od svojih zadolžnic. Tako si pomagajo iz zadrege gospoda finančni ministri. — Sedemdeset srbskih vojaških begunov je prešlo avstrijsko mejo in so bili razorožani od avstrijskih oblastnij v Zemunu, a jih niso izročili srbskim oblastim. — Srbska vlada je brzojavno čestitala razkralju Milanu o priliki njegovega rojstnega dné; v tej čestitki je naglašala Milanove zasluge (!) za Obrenovićevo hišo in za srbski narod (!!) Milan se je zahvalil brzojavnim potom in izjavil, da si je prizadeval vedno koristiti državi ter da mirno pričakuje sodbo zgodovine. Kaj bo čakal, saj ga je že davno obsodila!

Bolgarija. — Ako je verjeti dohajajočim vestem, nameravali so izvršiti atentat na bolgarskem knezu o priliki njegove vrnitve na Bolgarsko. Nekaj kilometrov pred Sredcem nakladali so na železniških tračnicah razne reči, ob katerih se je imel ponesrečiti vlak. Našli so tudi jedno bombo, ki je bila napolnjena z železom in katere razpok bi bil uzročil grozno nesrečo. Ker to ni uspelo tik pred Sredcem, streljali so na vlak in ranili kneževega pobočnika Fleischmanna. — Glavni urednik „Svobode", ki je proglasila kneza Ferdinanda moralnim krivcem Stambulovega umora, je obsojen na 2 leti ječe.

Rusija. — O kronanju ruske carske dvojice poročajo, da se bode vršilo v drugi polovici meseca aprila l. 1896. — Ruska vlada je dala izdelati načrt za prekop (kanal) od Severnega (Baltiškega) do Črnega morja. Dolgost tega prekopa bi znašala 1600 kilometrov, širokost 34·73 m. na dnu in 64·9 m. na površju; globočina pa 8·22. m. Kanal bi šel od Rige tekom reke Dvine, Berezine in Dnjepra do Črnega morja. Po vsej dolgosti bi bil razsvetljen z elektriko. V petih letih bi bil končan; stroški so preračunjeni na 200 milijonov rubljev. Ako se ta misel uresniči, koliko koristij si pridobi Rusija! Kolika bo ta korist za evropski promet z vshodnimi kraji! In to kani izvršiti ta zaničevana „barbarska" Rusija!

Književnost in umetnost.

V spomin petdesetletnice rojstnega dne slavnega pesnika Simona Gregorčiča 1844 — XV. X. — 1894. (Drugi ponatis s pesnikovo sliko). - Tako je naslov lični, rdeče obrobljeni in s popolnoma novimi in razločnimi črkami tiskani drugi izdaji 28. snopiča „Slovanske knjižnice", ki ugleda svetlo že prve dni meseca septembra. Tiskali smo to zbirko pesmij v 1200 izvodih in udarili ceno le na 30 kr. Tako cenega in lično opremljenega izdanja knjige ni mej slovenskim slovstvom! Vsak slovenski razumnik si bi moral omisliti takó ceno zbirko pesmij največjega našega pesnika!

Zbrani spisi Pavline Pajkove. — II. zvezek. — V Celji 1895. Tiskal, izdal in založil Dragotin Hribar. Ta zvezek ima sledečo vsebino: 1. Roka in srce. (Novela). 2. Mačeha. (Novela). 3. Očetov tovariš. (Novela). 4. Pripovestnik v sili (Novelica). — Cena broširanemu zvezku je 1 gld., elegantno vezanemu gld. 1.50, po pošti 10 kr. več. — Že samo ime sloveče naše pisateljice priporoča to knjigo; radi tega je naše priporočilo nepotrebno. Kdor more, naj si kupi to lepo knjigo.

„Prosvjeta", list za zabavu, znanost i umjetnost. Urejuje Vjekoslav Fleišer, tiska in zalaga Antun Šolc v Zagrebu. Dosedaj nismo imeli priložnost videti, ta res krasni leposlovni list, ki izhaja dvakrat na mesec in prinaša v vsaki številki do 10, največ pa izvirnih slik. K raznim povestim posebno prevodom iz poljskega in češkega, prinaša primerne slike, tako n. pr. h Kraszewskega povesti „Stara priča" in Vrchlickega pripovedki „Zlatna ptica". V 2. številki prinesla je tudi sliko „Hirija oživljena", (katere izvirnik nahaja se v ljubljanskem Rudolfinu). V 6. številki sti sliki slovenskih gledaliških umetnikov Sofije in Vatroslava Borštnika, v 10. pa jednajst slik iz ljubljanskega potresnega pozorišča; v 14. številki nahajamo sliko deželnega muzeja v Ljubljani. Zraven res krasnih slik krasi „Prosvjeto" tudi sotrudništvo najboljših hrvaških piscev in pesnikov, kakor n. pr. Eugena Tomića, Kumičića, Kozarca, Ivana Trnskega, Harambašića, dr. Tresića itd. — „Prosvjeta" more ponosno stopati ob bok sarajevski „Nadi" in radi tega jo toplo priporočamo vsem prijateljem lepe slovanske knjige. Celoletno stane 7 gld.

„Zlata Praha", največi češki leposlovni list, je prinesel v poslednji številki sliko g. Ivana Hribarja z životopisom.

Ambulatorij

Dr. Alojzija Pontoni-a

nahaja se

v ulici Morelli 38, II.

(v ulici za Mesnicami).

Krojaškega pomočnika

vešćega slovenščine, išče in sprejme v službo

Vinko Metlikovič

krojač v Volčjem gradu št. 63. pri Komnu.

Deklico (učenko)

sprejme v hrano in oskrbovanje neka slovenska družina v Gorici.

Več se izve v „Goriški Tiskarni".

Vse razbite reči,

kakor n. pr.:

stekleno blago, porcelan, lesene reči itd.

lepi

Pfluss-Staufer-Kitt

Steklenice po 20 in 30 nč. pri trgovcu s steklom

Jos. Sturli, Gorica

Elizir iz kine in železa

Cristoforetti.

Ta želodčni elizir je edino zdravilno sredstvo te vrste, ki zopet podeli tek in okrepča želodec. Okusa je prav prijetnega: v njem sta kina in železo v stalni obliki. Množi krvna telesca in premaga anemijo. — Prodaja se po 60 kr. steklenica. — Neobhodno za šibke ljudi in tiste, ki so na poti ozdravljenja. 3

Mlekarija M. Wasmeyr

v „Tivoliju" (Baronovšče — Rožna dolina) pri Gorici, priporoča

dnevoma sveže zdravilno in za dojence prirejeno mleko.

Dobiva se v prodajalnici Jestvin pri

Ivanu Janesch-u

(prej F. Alpi & C.)

v Vrtni ulici (via Giardino).

Po zdravnikih priporočano

Štev. 388
Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil II. četrtletá t. j. mesecev

aprila, maja in junija 1894.

začne v **ponedeljek, 9. septembra 1895.** ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljavnice in ž njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 3. avgusta 1895.

Mosh Schutzmarke

Za izdelek

močne in zdrave

domače pijače

potrebne snoví pošilja brez sladkorja za **dva goldinarja**, kar povsem zadošča za 150 litrov, **lekarna Hartmann**

Steckborn (Švica) **Kostanz** (Baden.)

Izrečno svarino pred ponarejemi izdelki.

Spričala gratis in franko na razpolago. Prodaja povsod dovoljena. — Velezaloga za Avstrijo: lekarnar **C. Brady** **Kromeriž** (Moravsko).

„Pianino"

v dobrem stanu proda se po ceni.

Kje? Pove iz prijaznosti upravništvo „Soče".

Jakob Štrukelj - Trst

via Caserma št. 16, ubod piazza della Caserma.

(nasproti veliki vojašnici),

prodaja po neverojetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška

kolesa (bicykle).

Zastopstvo koles **„Adler"** iz tovarne H. Kleyer Frankfurt in koles „Raleigh" Nottingham Angležka.

Kolesa „Adler" so svetovno znana in se rabijo v nemški vojski.

Jamči se za vsako kolo 12 meseccv; — Pošilja se na deželo in na vse kraje. — Prevzame se vsakovrstna popravljanja koles in šivalnih strojev.

Za trgovce in krošnjarje!

Najboljše in najcenejše kupovališče za vse vrste: možke in ženske nogavice, Jägerjevo perilo, robce itd. v tovarniški zalogi

Jos. Mandl, Dunaj

I. Schwertgasse 3 (bei Wipplingerstrasse 18.)

Najtočniša razpošiljatev po železnici in pošti na vse strani.

Anton Potatzky

v Raštelju štv. 7 v Gorici

prodajalnica drobnega in nürnberškega blaga

na drobno in na debelo.

Jedino

in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga

za kupovalce in razprodajalce na deželi, za krošnjarje in cunjarje.

Največja zaloga

čevljarskih, krojaških, pisarskih, popotovalnih in kadilnih potrebščin.

Zimska obuvala.

Vozički in stoli na kolesih za otroke.

Strune za godala.

Posebnost: Semena za zelenjavo in trave.

Prosim dobro paziti na naslov:

Na sredi Raštelja štv. 7.

Nad 50 let pripoznano za najboljše umivalno mila

APOLLO-MILO

APOLLO

Pravo samo z gorenjim otiskom. Pred ponarejenim se svari.

Ivan Cej

trgovec z ogljem

via del Corno št. 18 v Gorici

priporoča

svojo bogato zalogo sladkega oglja, katero prodaja po najnižji ceni in dostavlja na dom po naročilu. Ne boji se tekmovanja od nijedne strani.

Gostilna Antona Vodopivca

v Trstu

ulica Solitario št. 12

priporoča se

rojakom iz Goriške in drugim Slovencem v Trstu, kajti v istej se točijo **le pristna vipavska črna in bela vina iz prvaške občine in s Krasa.**

Priporoča se posebno Slovencem, ki pridejo po opravkih v Trst.

Kuhinja prav dobra in po ceni.

Hrano in stanovanje

za tri dijake

išče neka slovenska družina z deželе v boljši družini v Gorici.

Oglasiti se v „Goriški Tiskarni".

Št. 1468.

Razpis dražbe.

Po sklepu c. kr. pomnoženega okrajnega šolskega svéta, ima se zidati

šolska hiša v Podgori.

Stroški so prevdareni na **17.595 gld. 29 kr.**

Delo se oddá po **javni dražbi** pri c. kr. okrajnem šolskemu svetu v Gorici

dne 12. septembra 1895.

ob 10. uri dopoludne.

Načrti, prevdarek in pogoji so razpoloženi pri c. kr. okrajnem šolskemu svetu ob uradnih urah.

C. kr. okrajni šolski svét

v Gorici, dne 18. avgusta 1895.

Vse stroje za kmetijstvo

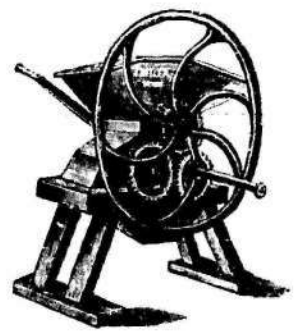

vinske stiskalnice vseh vrst, Peronosporne škropilnice slične Vermorelu, čistilnice za žito, trijeri, stroji za robkanje koruze, mlatilnice, stiskalnice za seno, orodja za kletarstvo, vinske cevi, vinske sesalke, orala in vse stroje za obdelovanje zemlje, mlini za žito, prodaja pa zelo znižanih cenah pod zagotovilom in na poskus

Ign. Heller, Dunaj

II/2, Praterstrasse Nr. 49.

Obširne kataloge gratis in franko. Razprodajalci se iščejo.

Posebno svarimo pred ponarejalci.

Kaiser-Jubiläums-Kirchenbau-Lose à 1 fl. | **Zadnji mesec**

Glavni dobitek

36.666 goldinarjev vreden.

Srečke so na prodaj v Gorici v vseh menjalnicah.

SARG-ov zdravst. preskušen (Spričevalo: Dunaj 3. jul. 1887.)

veliko **MILIJONOV** krat

preskušeno in uspeh dokazano, zdravniško priporočeno in ceno

zobno čistilo in ohranilo.

Dobiva se povsod

Roman

BELE NOČI

stane 25 kr.

FUNTKOVE

IZBRANE PESMI

stanejo 50 kr.

KLODIČEV

materin blagoslov

stane 18 kr., po pošti 20 kr.